

Микаило Бодирога

МЕСЕЦ И НАР

ПРИЧА

Часопис за причу и приче о причама
септембар-децембар
Београд, 2015, година IX,
број 32-33

Награда часописа Прича – оснивач Слободан Стојадиновић

Издавач
Књижевно друштво „Свети Сава“
Београд, улица Гандијева 167–177

За издавача
Живко Николић

Уредници
Милош Јанковић, Васа Павковић, Славољуб Марковић и
Горан Обрадовић

Дизајн
Драган Цоха

Часопис Прича излази четири пута годишње

Тираж – 300
Штампа Горапрес – Београд

Обмотница:
Петар Улемек
предња страна омота – део слике уље на платну
Француска амбасада, формат 60x55 cm, година 2014.
задња страна омота детаљ слике уље на платну
Савамала, формат 40x50 cm, година 2010.

Слађана Петровић
насловна страна:
Широк, 2004, техника акватинта бакропис, формат 20x20cm
полеђина: назив рада
Кошор, 2013, техника акватинта бакропис, формат 20x13cm

Микаило Бодирога

МЕСЕЦ И НАР

ПРИЧА

Часопис за причу и приче о причама
Београд, септембар-децембар 2015,
година IX, број Приче 32-33

САДРЖАЈ

Ја сам маслачак	7
Шешир од конопље	10
Откровење	13
Свет	16
Срма	19
Ученик птица	21
Проглас цијанидне уметности	22
Цијаниде	23
Венац господарића	35
Пепељаста изгубљења	37
Црно и жуто	39
Позориште у песку	40
Халкиони	41
Срце таме	49
Принцеза у Бисетри	52
Бака са Сањом	57
Махагонија	59
Јелинија	62
Смешни	64
Венерица	68
Хор	69
Душа	71
Амилио	73
Месец	76
Кринке	78
Нар	83
Цадици	85
Пад	91
Белешка о приповедачу	95

ЈА САМ МАСЛАЧАК

На углу улице, осветљеном цели век заборављеном, плинском светиљком, сачекао ме високи, погрбљени човек, куштраве косе, с наочарима позлаћеног оквира на носу. Био је у дугачком црном капуту из којег су провиривали свечани сако и бела кошуља раздељена широком, пурпурном краватом. Погледао ме преко наочара, осмехнуо се и руком позвао да пођем за њим. Одвео ме до реке, која је управо пресушила у самом центру града, показао прстом блатњаво корито и брзо закорачио даље, кроз дугачке и уске пролазе, сејући дахом магличасте духиће иза себе. Увео ме у омању богомољу, закопчану између две високе зграде, с двоструким низом врата и замућеним витражима уместо прозора. Унутра, у сали, у неколико редова на дрвеним клупама седеле су часне сестре, загладане у олтар, непомичне и с рукама у молитви. Личиле су на осликане лутке. Лево, у последњој клупи, седело је створење умотано у капуте, шалове и мараме, младић широког, ведрога лица, ситних очица и прасећег носића, са осмехом чија доброта као јара бије ка олтару. Око младића трчкала је стара дама, раскошно обучена, поправљала његове шалове и петље, кончиће и чуперке који су извиривали испод вунене капе. Пред олтаром био је стаклени ковчег са мртвом лутком свеца, прекрштених пластичних руку, у шареном цвећу и свиленим јастуцима. Владала је стакласта тишина, ни дашка гласа није било. Изнад олтара, у висини људске главе, дизало се попрсје живог свеца лутке. Човек у црном капуту махнуо је руком да кренем за њим, и изашао кроз задња врата у мрак. Следио сам га у стопу, али он је већ грабио преко дворишта хитро као сенка, до великог запуштеног градилишта, док сам ја тешко дисао и, заставши, у трену га изгубио из вида. Орунуло градилиште ширило се великом плитком удолином до суседних зграда,

носећи у свом средишту високи наборани стуб препун, у мраку нечитљивих, искошених записа. Около, по градилишту, биле су три, четири прилике које су петљале око малих ватри у лименим кантама, свуда су биле разбацане кутије и кесе. Једна од црних прилика, умотана у старе капуте и крпе, са три или четири зимске капе натучене на главу, погледа ка мени, и, нагло пришавши, упита ме на чистом српском:

– Имаш цигару?

– Имам. А, реци ми... како знаш одакле сам?

– Види се из авиона.

– Је ли?

Тип умотан у крпе зачуђено ме осмотри:

– Имаш ли ватре?

– Немам. Шта радиш овде, човече?

– Ништа. Дошао сам, као и сви, да видим... оно... – маше ка ишараном стубу.

– Шта да видиш?

– Па ништа – маше опет ка стубу: – Тамо, тамо је оно... тамо је право ништа, али баш, баш право ништа... тамо, тамо у ствари није ништа, и то је једино место на свету где није ништа... и ако хоћеш, можеш и ти да вирнеш, да видиш то право ништа. Да видиш да тамо, и само тамо, није ништа. Али, право, правцато ништа.

– Ништа? Хвала ти човече. Нема потребе да гледам... и одавде лепо видим да тамо нема ништа.

– Не, не и не. Ништа ниси укапирао. Док не видиш својим очима, нећеш видети ништа.

– А што је то ништа другачије од овог овде?

– Слушај, не прави се Тоша... и дај још једну цигару за после – тип опет размахује руком ка стубу: – Тамо, баш тамо, јесте, односно није, али заиста и заиста баш ништа...

Натмуреног погледа, вртећи главом утегнутом зимским капама, човек, ноншалантно попут ликова из рото-романа, извуче затурено палидрвце из неуредне браде и кресне га о нокат палца, припали цигарету, и, опет, држећи и даље у руци шибицу, показу на стуб:

– Тамо јесте ништа. И то управо оно ништа које није ништа. И то ништа није баш ништа, јер да је ништа, било би нешто, и онда не би било ништа, а оно заиста није ништа.

– Добро – кажем смирено, мада ми већ иде на нерве:

– То је све лепо и јасно. Него... мораш нешто да ми разјасниш... То тамо... то заиста јесте врло необична и веома чудна ствар. Али... реци ми, пошто је то тако занимљива и врло необична ствар... како то да онда овде нема више никог ко жели, или би хтео, да ту чудесну, и изузетно необичну ствар, мало боље осмотри?

– Има их на милионе, али су му преблизу па се не виде...

С леђа, за крагну, граби ме познаник са угла – човек у црном капуту – и повлачи назад у двориште богомоље. Држећи ме још увек једном руком за раме, подигне кажипрст до уста и шапне:

– Andiamo...

Извео ме кроз богомољу до улице. Ускочио сам у трамвај који је јурећи ка катедрали непрестано звонио растерујући бескућнике са шина као голубове...

ШЕШИР ОД КОНОПЉЕ

Такав шешир не постоји. Сваки шешир замишљен је као зев, рупа тамо где дрема уснула глава. А с главама је исто као и с рукама; постоји и лева и десна. Занети у мисли, ми не примећујемо ону другу, одмах ту, тик поред прве. Али, ако брзо климнемо главом, лево па десно, разбијемо обе.

– Значи, главе су наспрамне, а она друга увек је на десном рамену, исто као што је и нула најбржи број у космо-су!

Отресам се од сненог познаника, и на вратима крчме налетим на гомилу деце. Захуче и забуче звона са храма, као да су минђуше на ушима. У крчми влада мемљив мрак, и ромори неко неодређено, сомнамбулно пуцкетање, као кад сањам да сам се пробудио и записујем протекле снове у раскупсану школску свеску, а на листовима уместо слова остаје само неразмрсиво мрмљање оловке...

– Желите шешир, господине? – штипа за уши глас из мрака.

Благ, чајни мирис нагореле смоле бистри ми мисли, и ја видим да заправо нисам ушао у крчму него у стару, запуштену фабрику шешира. У мраку огромне фабричке хале на стотине деце мршавим, бледим прстима плете шешире. Под меким дечјим јагодицама конопља пуцкета као жар у камину.

– Па наравно, сине ми; ако су људи двоглави, онда ова фабрика, уз слабо плаћене мале раднике, сасвим сигурно згрће велики новац!

Нарогушен, излазим у ноћ на улицу и срећем оног истог познаника с брадицом, који ме као из топа пита:

– Човече, зар не видиш? Овај наш свет ствара Бог, у збиљи један мотори зидар који се трештен пијан стропошта са скеле, разбије главу и онесвешћен и мртав пијан на прашњавом посмртном одру у мркој ноћи сања да гради бескрајне

палате, а у том кошмарном сневању зида само овај наш свет овакав какав заиста јесте, и у ком ми згранути и затечени, уз потмули хук фруле у зидаревој напрслој лобањи, гасимо неутаживу жеђ испијајући надушак худе зидареве снове, срмасти живи електрицитет!

– Не видим. Ништа не видим – смрљам увређено:

– Ја сам онај који нисам. Ја читам. Читам стално. У маслачку свеће, у огледалцету чађаве лампе. У сну читам књиге којих нема на јави. Читам брзо, и, веруј ми, врло сам вешт у читању: чулом мириса читам књиге тако прастаре да их круни поглед...

– Само губиш време – кроз зубе просикће познаник.

– Знам. Али и ти мораш да пазиш шта причаш, чак и у сну. Бог-зидар чује све, причувај се. Он чује и пузање сенки по латицама руже, и прадавни одјек угашене апокалипсе...

– Не брини – скрушено зевне познаник, а очи му засузе у калем осмице:

– Уопште не мораш да бринеш. Ја сам фаталиста, и у јесен сакупљам опало лишће конопље. Но негде сам затурио штап с ексерчићем, или ми га је украла она дечурлија испред фабрике...

Направи покрет као да ће да збрише, али и као да га нека мисао држи прикованог на корак од моје стегнуте песнице. Оклева. Утом хрпице свелих речи подигне у ваздух трамвај који промиче крај нас, препун смарагдних светлаца, озарених хитина клавирских буба, а речи... речи, пренуте, затрепере над улицом:

– Крајњи је час да престанеш да пишеш ово. Заиста, заиста губиш време – ведро гракће познаник:

– Време је живо! Има очи, уши, обрве и нос. Дабоме, има и главу и руке. И увек је ту. Чак и сад зури у тебе. И тврђе је и од камена и од сна. А тврдоћа сна непојмљива је; као ни у прошлост, ни у сан не може да се уђе. Оно што тече јесте језик, и струне гласа, меке као капи воде. Док ти пишеш ово, ледена вода облива камичке, отврдле тренутке...

– Цин-цин! – збуњен усковитланим лишћем, трамвај још облеће око нас.

Човек с брадицом мрко га погледа, па се нагне ка мени и без даха шапне:

– Ти треба да се причуваш...

Замахом руке заталаса цео град око мене:

– У сну, као у камену живе врло необична створења. Брзином муње теку кроз камен. На тебе гледају као на лањски мирис руже. И зато, ни ти ни ја немамо храбрости да их причекамо и ослушнемо шта зборе кад промичу крај нас, него се будимо, отресајући пену сна са свеске, протежемо се на балконима огрезли у јутарње нити сунчеве пене, и, најжежни и снени, брзином нуле ронимо у тешко, немушто време...

– Мислиш?

– Мислим.

Уз наклон шеширом, познаник с брадицом одлази низ улицу, а иза мојих мисли стоји нешто живо. Гледа ме разрогачено, и ја, као у сну зурим у његове дубоке очи, наталожене бездане небројених векова, по којима, као по криноликим пелеринама дадиља, лепршају шишмиши-шешири и у јати-ма пристижуће комете.

ОТКРОВЕЊЕ

Кад је време почело да тече унатраг, боје су се згуснуле у тачке, а сунце је упило сву светлост из таме. Потомство је нахрупило у претке. Наступиле су вејавице лањског снега, сав живот је окопнео са бескраја, и било ко да се пробудио, већ је био мртав. Новац је оживео и покуљао на улице из банака – златници штедро крче паучину старих, напуштених градова – краљица је имала руке које су биле два леопарда, и ноге – две сунчане виле. Кроз векове, новчанице су биле меке као угаљ и тврде као камен. Лавови сунца попут звезда падалица заронили су у јунски океан зоре. Потковани краљевским пужевима, нечујни као реп маслачка, прождиру све око себе. Као врапчић, тигар лепрша на нас. У земуницама, девојчице склупчане ко јежићи грицкају своје усминице. Сове, оседлане, нестрпљиво ишчекују наше душе. Небо, неми невен, жмирка жутиим оком, маслачком који веје жртвено семе. Банке се порађају у грандиозним акваријумима, бестелесне а плодне, венере без крви и меса, рађају своје крзнате камате. Банке носе топле грудњаке од јесењег лишћа и у наручјима новац који се круни у со. Ишчезле су све столице, остала је само земља, мека као море. Одолева још, тешка камена црква, подигнута на пучини, на темељима од воде. Олтар у порти као вретено намотава златну вуну сунца, зелено морско дно угиба се под теретом нота тежих него тег сутона. Вода већ спава. Сад кад је касно, знамо: душа је невидљива шестоврха лопта и трепери увек на два центиметра изнад главе. И ја, као да сам језик, а не дете – вечност је пресушила и престала да тече. Бескрај је Бог везао у чвор. Сад знамо и да су зрнца воде тек чиста светлост која се као бисер врти око своје осе. Ветар нам утискује трепавице у зенице и окреће их као казаљке очног сата и ми најзад видимо време. Дишемо мисли, а мисли на сунцу праве сенке. Дим је у словима, кажем. А сан је Бог. Све божје одлике, одлике су

сна. То, кад смо живи, а нема нас нигде, то је Бог. Уснуло у постојању без буђења.

Шишмиши шију шешире за путнике. Бучи и хучи у тами материце. Неуморне, звезде стасавају још увек, и пред сам крај неба, у затону веселе и шимширасте, а за тили час од њих ни прах не остане. У сутону, назире се паперјасто данце вечности, склупчано под наборима златне патине, а иза њега меко дно васионе. А сасвим иза, под скрамом даљине, стидљиво дно сна дубљег него море, – зора брише све сутоне. Прво се, тамо где је малочас стајало сунце, појави плава тачкица, а затим из ње капне квинтесенција дуге. И после, океан данима, са жала, сипа песак на нас; безвечност дату нам у наслеђе. Наш сан је потопљен, пун тешке, немирне воде, и по њему плове огромне рибе, делфини и уљешуре. Лелујајући попут лишћа, кроз сан пониру опале шкољке. Мисли теку ко сузе. Време се претворило у воду. Пројављује се у барицама, у језерцима у које ронимо по нерођене и давно згасле дане, пада у пахуљама, мразом шара зенице... Време је оно што се ни из чега ствара и ни у шта претвара...

Један црни кос мрдне брком и на уво ми шапне: – Не обраћај пажњу на ово што се догађа. Ми заправо и нисмо у свету, него у Богу. Баш унутра. У правом, живом Богу. Тако да ово нема никакве везе с нама. Уосталом, и овако и онако, све је привремено; кад погледаш довољно далеко у будућност, видиш да смо већ одавно мртви...

– Је ли? Баш си ме утешио, кажем. Облаци носе беле цврчке.

– Не брини – на то ће кос – Бог је свемогућ. А то значи да може све, па и то, да буде свемогућ.

– И? Зашто га онда не видимо? – отпева краљица.

– Па зато што је мањи и од незамисливо мале тачкице – сричући ће кос – мањи од било чега што не постоји. И још мањи и од тога. Мањи и од свог ока, па како онда да га видимо? А на мрву нам је испред носа...

Краљица огрне пелерину, махне лепезом и зевне: – Време је за починак!

Кос замукне. Ни сунце се више не чује. Ноте спавају у лу-
ли луне. Чиодасто, паперјасто данце сна. Круни се цимет с ме-
сеца, и угинуле девојчице нежно прекрива млечна чипка.

СВЕТ

Биљке спавају стално. Од биљака које су, пуким случајем, пробуђене, настале су животиње. Снови које сањају биљке врло су необични. Пошто се никад не буде, снови им никад не престају, тако да биљке не могу да утврде разлику између сна и јаве, јер за њих јаве напросто и нема.

Зар то није чудно? Неко други мисли баш сад кад и ти. Неко је жив. Понекад и оно ништа што не постоји створи нешто да постоји. Сан створи свет, а сан, пошто је ништа, ништа не постане.

Свет сна обухвата свет јаве. И све што је на јави, и у сну је.

И у сну смо увек будни. А на јави...

Првобитно постоји свет сна. Наш свет јаве у том снежном свету само је још један сан. У ствари, кад боље размислим, необично би било да Бог не постоји. Како би то Бог удесио? Да постоји један мали, невидљиви црв, а Бог сам не?

Постојање неке ствари огледа се у могућности да се на питање да ли та ствар постоји одговори са да или не.

Мој свет постоји само зато што може и да не постоји.

Исто је и с Богом.

И Бог постоји само зато што може и да не постоји.

Свет је у суштини саздан од нетачкица. Бог је свет створио у будућности. Створио га је у тренутку који ће се тек збити. Бог је увек у будућности. И сан је, као и вода, препун дубина. Душа која ће нестати чудеснија је од вечности. Јер има оно што вечност не. Бескрајни крај. Једино сан је, заправо, и стваран, и једино сан није сан, али ми то можемо видети само у сну. Бог је бесконачна тачка.

Тај свет јесте место и јесте време. Материја свој темељ има у сну, космос цео извире из сна, дух се смешта у сан, и у сну нестаје, сва бивања и сво време таложу се у сну.

И веза између духа и материје, мембрана кроз коју мисли теку у вене, јесте управо сан. И сан је увек ту.

И увек је супростављен мњењу о оном што није ја, о једном не-ја космосу. Страшно поимање: насупрот вечности не-ја, ја је бескрајно кратко.

II

Анђели су се посакривали у паунове. У извесној снености, јабука и играчака, у дану у ком се сека порезала по кажипрсту, у сутонском треперавом книксу, паучинасти титраји материје изнедрили су свет који је био мртворођенче сна.

Појавили су ми се гласови у глави. Као шум ветра у крошњи букве. Укус смоле под непцима. Сетни снени сутони, младунчад месечара, сажимали су се у зенит на хоризонту. Над нама, кроз облаке, пролазио је огроман свет. Покушавали смо да зграбимо узде тог света, врпце што висе из облака, ужад којим бисмо га опет везали, ако је икад и био укотвљен, али свет изнад нас пролазио је осцилирајући у својој огромности таквом фреквенцијом да није дотицао ни тачкицу светлости нашег света, ни зрнце кисеоника у нашој атмосфери, пролазио је кроз планине и наше уснуле главе, а био је то заиста огроман и тежак свет, чак и не обраћајући пажњу на прелепе карневале у улицама-притокама, на децу-бршљане, и капљице ватре по ободу.

И док сам тако са секом лежао на обали и сањао ноћ, из мора је изронио мали морски пас, залетео се свом снагом ка нама и насукао на песак. Допузао сам до њега, загрлио га обема рукама и шапнуо:

– Дошао си да ме видиш, мој мали брате, и због тога ти опраштам што си угинуо...

Сека се уплашила и звала ме да се вратим, с прстима у коси, изгубљена у пенастој вртоглавици даљине и таласа...

– Не бој се – мислио сам – сад кад је угинуо и мој мали морски пас, ја више никад нећу бити сам. Секо, мој мали пас и ја, ми смо већ орлови на злехудим таласима сунца.

– О, како је страшна обмана детињства! И како је глуп твој сан!

- Јесте. Баш је глуп. Него... да се опростимо?
 - Може. Збогом, господине.
 - Збогом лептирице!
- Хор срна:
- Збогом, збогом!

СРМА

Устао из гроба да пишем. У ноћ, у топлу, мрачну собу.

Да ли се тренутак смрти за умирућег претвара у хоризонт догађаја? За посматраче трепне једва, а за умирућег?

И најмањи делићи трептаја продужују се у бескрај и Умирући живи својих живота онолико колико је живео тренутака до тад.

Да ли смо пре нашег рођења били мртви? За живе у том времену наше стварно стање није се разликовало од стања давно, прадавно умрлих људи. То казује да је наш свет испуњен мртвима из будућег доба? Наши животи су савршена негација пупољака.

Да. Вечност је била па прошла! Заувек. Збива се да нема ничег осим оног што је било. Живот је упућен на несрећу, као што је и сваки нови тренутак истовремена смрт свих претходних, одрицање читаве вечности.

Па зашто је онда цвеће лепо?

Зато да би га Бог, пренут, приметио, и ослободио цвећа, односно лепоте, која је ништа. Бог је нужно, собом, ружан. Довољно му је што је Он – огледало. Он не може спознати: не сањајте га, не губите време, ионако је заљубљен у вас.

А што се тиче прошлости давне? Стоји сваки трен негде, и ми не бринемо, посетићемо га једног дана, избебуха, и затим ћемо то чинити стално, у бескрај, из дана у дан, из трена у трен. Ако не да видимо, можда смо у моћи да сањамо Бога? Мада ја верујем да је Бог ту негде, иза угла, и да га можемо срести.

Самоћа је уљудност према Богу. И наш сан је смртан.

– А смрт?

– Исто тако.

У прошлости се сад свашта збива. Прошлост се може мењати само у прошлости, никако у садашњости или у будућности.

Ако пожелимо да нисмо рођени? Та жеља већ као жеља бива истог трена прошлост, и поставши прошлост, а будући и даље жеља, стиче вољу, моћ, да мења свет. Бива остварена. Чим умремо, ми смо безгранично моћни у односу на сву бесконачну прошлост.

Зато је све што је било – а једног дана такво ће бити и оно што ће бити – било по нашој вољи. Пожели било шта – и то је било. Наместо пуноће нашег света, једва да нас заплускују таласи ништавила, сеоска сета.

УЧЕНИК ПТИЦА

Причам о томе да је живот чудесан и обоготворен само ако нема ничег ни пре ни после, само ако је губитак неопозиви губитак. А то је огромна, неизмерна величина. Та моћ наше мисли да обухвати одсуство усред свега, усред оног што сама није. Цела филозофија је са мном, чиста као смрт, једино је моје ја тамно. И цео космос промиче кроз мене, и сва времена која немају из дубине кроз мене диже. И све је то у мојој души сићушно као тачка. Истиснуо сам имена лудила, од постања, у огњу још луђе, до данас. Како је тајна била горка с те стране! И жар у срцу, пуном отрова из најдубље тмине. Ја видим још, кроз зенице од бистрог гаса. Нећу порећи тачкице кроз које дише време, али те мисли, заиста нису мисли од овог света: Нико више неће умрети, никад, нико више. Јер нема живих више. А моје речи, у овом свету, још звече!

ПРОГЛАС ЦИЈАНИДНЕ УМЕТНОСТИ

Уметници умиру у двадесет четвртој години живота. Бити филозоф не значи схватити и објаснити свет већ уништити га. Нико није био филозоф. Истопиће се и од њега ће остати само барица на пролећном асфалту. Отроваће све феномене!

Хаос и анархија искипели су из меланхолије. Како је ружно и грозно бити срећан! Како је ружно и грозно бити богат! Апсолутни збир свих хармонија даје хаос. Живот је за робове.

Прошлост је центрифугално, будућност центрипетално време. Ми сипамо отров у чашице. Отроваћемо културе. Отроваћемо државе. Отроваћемо институције. Кад дође Страшни суд никог бити неће.

Једини филозофски проблем је: постоји ли суцук-бабушкица? То је оно што остаје. У сну можеш бити мртав, а на јави нипошто!

Ви живите у тренутку, ми не. А тренутак је само сада. Нити је икада био, нити ће бити.

Не можемо бити слободни, слобода не постоји! И управо због тога смо слободни, ослобођени свега, слободни као што је смех!

Наше речи су, заумне цијаниде, за ваше срећне главе као мирис и звук за око. Нама је разум потребан једино као гутачу ватре упаљач. Понорнице речи су наша моћна појила. Ми једемо саму глад. Нека угине музика! Нека замукне сан!

ЦИЈАНИДЕ

Још једном, мрак тихо и детињасто пахуља дан. Кроз прозоре умоболнице допире неразмрсиво мрмљање болесника из парка. Пацијенти, сабеседници у ћутању, гутају августовски ваздух из предвечерја, сенки рашчеречених по стазама парка.

Видим сва своја лица из година. Чађ и бели слез.

Слећу у парк створови који би се могли сматрати садницама, семенкама анђела и радосно наздрављају болесницима, чашицама пуним свеле, пурпурне крви и пужевих сенки.

Душа жари овај свет!

Поворке мојих бака пролазе улицом поред болнице у црним мантилима, покиданих дугмади против урока. Слизав, сумпораст траг вуче се за њима. Стазе у парку су макова сачма, шум корака мек је као беланце и чезне за канонадом полена у предвечерја далеких вожњи и досада.

У овој соби упознао сам врло углађене минерале и био необично задовољан тим познанством. Често ме посећују мај и понеки непознати месец, са сунцем на дну мора, што је глупост.

Вечерас штићеници ове благе установе посматрају месечев сутоњ. Месец тоне кроз јабланове до хоризонта.

Сенке су скровишта наших душа, посрнулих од дрхтања, нежна треперења светачког ореола. Гласање палих анђела лелуја наш ноћни, беличасти мир. Ја јесам од сна, спавам на довратку у позна јутра и ноћи, сам. На овим прозорима понекад су завесе од густог меда а каткад су то разиграни вратни пршљенови на прозорима и уснама. Са клупе у дну парка сумрак уједа урлик – лав.

Пева бледа девојка, Мара, она која сваке суботе за клупу у парку закива своју леву руку – руку коју већ тушта и тма јесени не употребљава, сасвим свелу од зарђалих ексера.

Мара носи живе и шумне усне, у облику дечјих птица, галебова или ластва, и два храстова ока над њима, сасвим луда. Њени бели зуби чезну вечерас у дијадему.

Гране гробова надвијају се над задњи улаз зграде, и под њима Мара проводи ноћ, ако је не отерају пси луталице или зли болесници. Смрт сунцоока се иза зграде у том скровишту једва пробија кроз грање.

Марина коса је тако маховинаста, а рамена посрмљена чађаво зеленом буђи и шумским јагодицама, као у зверчице рођене да се скрива. И то њено скровиште потпуно надзире шумор лишћа које поподне шушти јасне и прецизне реченице, приче накупљене из хумуса и корења.

У цик полулуде зоре, моје очи су брадавице на Мариним грудима, и тад видим поклоњења раздражених, необријаних вампира и лудака над устрепталом, запењеном Маром.

Марина хаљина је вода и мрзне на кошави, леди срж кичмене мождине.

Доживео сам, у тим унезвереним, распамећеним зорама, планину и шуму као океан. Пучину дрвећа сам тад видео, да бих ово тихо вече, топло и суво, с лиснатом поставом натопио мирисом беле смоле.

Уљудне сенке из предворја усрдно су ме, малопре, умољавале за плес у врту – слушајте, ја сам маслачак, не смем да плешем с ветром, нисам блесав – одговорио сам, а сенке су се скупиле у чвор и стопиле с млечним медом похрањеним у подрум болнице.

Зграда у којој боравимо је аустроугарски цвет, и кроз цеви за грејање протиче мед; радијатори су зими орошени ћилибарском павлаком која, кад се зажари, мирише на лан и паљени памук, а главе пацијената тад заглавчају у гљиве или у тамнозелени кактус с подваљком пеликана; тротинет је, у том суром часу, поуздана ствар за јело. А тек живи кромпир, какав је то нектар тад!

Август месец је у суштини зденац! Сенке позлате из јулских пренадуваних вечери спуштају се на његово чисто име, као и јануарска сребрина на софру његових крошњи, јаблонова и топола, и ово призвано сећање оставља у устима сла-

дак траг, језик натопљен мирисом смоле из набрекних дојки једног сасвим обичног клавира.

Луд сам кад замишљам да грабим рукама ваздух згуснут у тим облим сновиђењима, у сјајном концертном салону за шљаштеће, лептирасто обучене клавире, где, баш ове вечери, једна витка пијанисткиња раскриљује за мене свој бели деколте, а лахор – девојчица музе ми у шољу од леда капљице презреле, златне смоле, капљице које се сливају низ беле дојке.

Сваке вечери молимо снег да очисти свет! Ми смо права причина за вече. Поређани у дворишту под снегом из сна, бајемо дланова склопљених у пирамиду.

Грга, девојка без косе, била је трудна кад се смрзла на тавану болнице. Нико је није нашао три дана. Сахранили су је заједно с нетакнутим фетусом, далеко одавде, на гробљу Орловача, што даље, да не узнемирава наше душе.

Онако смрзнута и укочена била је неупотребљива за медицинско разврставање органа по теглама и доктори је нису дирани.

У снегу, у молитвама, поздрављали смо нерођено дете, похрањено за вечност у двоструком гробу: у Грги и у земљи. Дечака или девојчицу? Молили смо снег и за њега, али је он окопнео.

Није био у питању снег, већ мноштво малих минута који су пали с неба. Уосталом, то је ипак песак. А песак је хрпа сказаљки коју разноси ветар.

Ха, огледало у предворју слуђено нашим вучјим урликањима тешко дише.

Пре три недеље имао сам неутаживу жељу да питам докторку: шта ће се догодити ако се Грга породи под земљом? У чежњи за шумом, нисам.

Кад будем миран као лав, кад будем благ као чај, кад будем провидан – уторак, среда, недеља, изаћи ћу напоље.

Знам: Краљ ове установе биће девојчица. Девојчица краљ. Наиме, одувек су пчеле желеле да имају краља. Имају краљицу, али краља не. Зато су отеле девојчицу Мару да им буде краљ. Украле су је кроз прозор који је тог јула био

широм отворен; летећи с муком, грлећи је ножицама, однеле су је чак до кошнице скривене у шуми. И онда је краљ пчела, Мара, повела пчеле у рат против стршљенова из гро-жђа. И пчеле су први пут победиле.

Изнад моје главе звони зидни сат са брковима моржа! Ко-са му је аквамарин плава, носи кошуљу са само левом крагном и јарко црвени прслук на левом рамену, а на десном џемпер; из обода шешира изрезан је млади месец, тик изнад чела го-сподина сата; преко, начето, обода виси црвени клик-клак. Повремено се понаша као вентилатор, опремљен је заиста ши-роким сказаљкама, а на секундари му је распет колибри.

Сунце је већ одавно испод хоризонта и кија поларну све-тлост. Ово је једно врло необично, ретуширано вече, с лахо-ром што сипа прах сенки по отвореним прозорима у проче-љу зграде, одсуством мени сродних, умоболних бића по одајама наше скрушене установе; вече чудно као да ће сва-ког трена с крова да скочи неки зачарани сват и разбије се о шљунак код улазног степеништа; чудно, чудно вече у ком, ма колико далеко од дана, ноћ још не пада. А испод тепиха му вири зима!

Из старог, црног шпорета у углу собе машу ми букве, то-поле – сво подсмешљиво дрвеће поздравља ме и моли да га следим кроз цветове што изводе плес крви сунчеве, и ја од-мах дуго и патинасто плачем, на малом острву у срцу собе.

Да се вратим у давне часе? Слатка павлака макових пу-пољака ми то не може одобрити; дубоко лишће, опало ли-шће у дворишту већ жедни за снегом – за снегом благе зи-ме, или сна, а гробље иза ограда већ је сасвим светло.

У једној далекој земљи снег се већ увељико спушта ме-ким оковима на гробља; пада лањски снег, и дуго ће држати окован читав свет.

Смрт, кад јој покажем пишу, зарумени се од стида – де-војчица с образима од босиљка, а ветар се над њом разгоро-пади, широк попут свеприсутног мириса. Зато гробље вене брзо као што ветар цвета.

Ми умоболни, у маленој стакленој башти одгајили смо за гробље плави мак.

Вођа дружине наше, наш главни баштован, Оливер, мали каплар са хрпицама пепела на раменима као еполетама, саопштава чуварима свој ранг у војсци луда, поворци што сваког првог маја маршира баштенским стазама око болничког здања.

Као мајсторски баштован, Оливер би био врло добар отац беби Гргиној, рођеној под земљом.

Наши капути пречесто имају грозницу и зими су неупотребљиви па у белим кошуљама чистимо снег с кровова, а Оливеров капут је увек здрав!

Да имамо језеро, Оливер би гајио водене јабуке, читав квартал. Али немамо језеро, мада у наш подрум грађани складиште лањске снегове. Довозе их шлеперима, сваког пролећа, и сипају у подрум небројене лањске снегове.

– О снегови, снегови лањски, добро нам дошли!

– Боље вас нашли!

Шљунак стазама неумитно тече. Тише од нечујног, ко да перцима оре самртни час. Клонули, свијени човек зева на ижцикљалој коренчини јасена, сломљеног, старог стабла, на четврт сата од болничких врата. Спава као беба, засут безбројним зевањима. У сну он није луд. Сања као здрав човек. Сенке лептирају хук шуме изнад његовог лица; моји саборци, пацијенти, шушкају луде молитве. Кроз уши, кроз носдрве, кроз јагодице и обрве. Наше је живљење крцато свршетком.

Град се око нашег светлог, криноликог санаторијума разлио као беланце. На тој причини Београда, хијацинтној потки чађавих вечери, ми у топлим данима хекламо извесност да ћемо сви, и луди и здрави, чим умремо изронити на површину. Стрести плавкасте капи с препланулих, златних рамена и запевати чист шебој. Нацртај ми име!

На терасама града сјакте звездане цигарете. Њихову сновидну децу коврца жбуње, а горе, на небу, блага језера кроз сутон пливају. Сатурнски плав дим заноси ужарено сидро.

На дну града, у мочварама, одгајивачи трава, срећни, угибају у љубичастом блату. Неупокојени им краљ, Жута Душа, носи шешир. Кад грозоморни див пуши танки цига-

рилос, домаћице сипају кафу; шарена чаша цупка око њих, недеља мила, у благу, у шкрињи.

Уз постеље наше царује трулеж стакла, аметиста; кад све ишчезне, спаљене шибице свима, па и нама вреде.

Хиљадама година већ нисам жив, а нар ће, изнад моје главе, препунити снови господњи.

На прозор је долепршао луди мамин мех и рекао:

– То су несиметричне мене, а Бог као облак израња на хоризонту. Блуна се игра старога пана; језе биће, ксилофон и очај из груди ломних, где горе помамно и хучно љубичасте звезде. Бисерне воде доносе дан.

Пробудио ме је урлик луде Маре из парка. Укочио сам се и презнојио у столици за љуљање. Августовски лахор леди ми врат, папирићи на којима исписујем сенке разлетели су се по киселкастој тами собе. Немам ни жељу ни страх да браним Мару, нити осећам ужас који навире испод врата, увек закључаних, наше докторке.

Уз ужас испод докторкиних врата допире и звук навијања кухињског сата, дуго и непрекидано натезање спиралице док силно буса о плави бројчаник. Мара је опет крикнула. Нема јој помоћи, нема спаса, Бог је хоризонт.

Зна ли докторка шта се збива, док кроз мрак зури у вејуће секунде, у далеко, дебело поподне?

Цветови спржени и бродови... Букти далеко подне. Сидро је заглављено у зениту и цвеће свуд наоколо тече: пробудио сам се опет. Цветићи су били знојне капљице с медом, лахором смрзле, и Марини крици згасли су у кокорење, а докторкино хркање излило се у кадифе.

Звона с храма оглашавају крај аукције, душе су распродате!

– Како може постојати поноћ кад су око тог трена с обе стране две паралелне праве? Које се никад не срећу, никад не гасе? Прошлост и будућност су две паралелне праве, нема сумње, а њихов пресек је... име тајне!

Зато сам ја овде, нема сумње.

Зашто нико не затвара прозоре? Звезде ће полетети к нама и слетети као снежне пахуље, да затрпају свет, да нам крв угасе.

Врт је тих, чује се само ромор репатих анђела по скротумима лудака.

Ваздух грезне у мед, и ја могу да загњурим руке у срчу месечине, да заграбим цео источени точак.

Ко пресипа точак из чаше у чашу? Стармали су нова раса. Необично је што свет, иза ове ограде од прекованог гвожђа, олако допушта да се у подрумима ове установе обаве припреме за уништење људске твари, човечије материје.

Не увиђа он, Бели Свет, какве се ту слажу формуле, не увиђа да управо овде почиње неизбројиво ишчезнуће, и да ће се све то збити зачас – кад дође Страшни суд никог бити неће. Биће разлудла, сува тишина и титрање сна усред материје.

Свуда се шире непрегледна поља и кроз њих разлегла река патине, љубави му златне!

Сардина је уморна шибица. И она ће овде, баш на овом месту, у неразмрсивом бајању, једног дана, у једном, од пене, трену, спознати тајну, откровење.

Шушти небо, зричци хаљинаре августовским вртом, биљке имају здрава и пожудна тела.

Умилним, топлим вокалима успаванке, Оливер, ученик птица, с клупе испод степеништа моли да га покопамо, јер је мртав.

О да, сковаћемо ми, иако мотре на нас, заверу, да ископамо гроб и дарујемо му га за рођендан!

Оливер је рођен седамнаестог септембра пре тридесет година у малом рударском насељу.

Школу је похађао у граду у ком зрију, на улицама око болнице, сунчаних и заталасаних коса, даме пути светлог тучка, посве заумног тучка, једне врсте бисерне свеће; даме које, као такве, носе топле беле павлаке у грудима.

Оливер преде бескрајно замршени конац ноћи из леве ноздрве. Његов разуздани мозак роји у тами безброј електричних светости које су у ствари причина, орган или, чак, жлезда што лучи илузију да смо сви живи.

Ту жлезду, то дугме, због неутаживог шока лудачког откровења ми држимо стиснуту до бесвести.

Гасе нас руже, неуролептици, дугини седименти, калеи-
доскопска слова, али, дугменце кликће и кад нас угасе! Ду-
ша се скупила у хоризонт жив, и луди ли луди, и светом и
сном.

Две црне прилике гребу о закључана врата иза којих док-
торка хрче кадифу тешку као слон; докторка је кадифна бу-
ба и сом. Ма јок! Све су то будалаштине, мајок је нов, нов-
цат појам, коњ. И прозрочно лишће, плетенице суза блиста-
ју на докторкиним образима, ка њеним очима нашу лепоту
Бог дува са длана; у докторкином сну ми ходамо крадом, о
Мелеа!

Промичу капи звезда кроз наше снене зенице. Очи сетних
људи натопљене млеком чађи. Цвеће расте око нас уз грмља-
вину, милује врхове смрека, увија куће и чворове. Трепавице
беже.

Ја схватам завеса шта хоће: Буљави комад боровине, по-
мућено жуманце – беланце, зелено пролеће да гази стазама
од црквеног креча, мајмуна у белом џемперу. То хоће.

Убити шуме и обесити све – гавранови се мрешкају ода-
но. Гавранови парају маглу кљуном, а јесење лишће са заве-
се топи се одано. Да твоје руке нису самлевене, ја би их сад
сажвакао. Зимзеленог ми свеца. Зимзелени анђео лепо зева.
А зимзелена сунца? Која падају у каде, препуне зеба? Луда
Мара јеца. Бум!

Није накапало ни сат времена из докторкиног сна пре
мог трећег буђења, а мотори локомотиве, с погоном на ди-
зел, ето већ растежу свет. Ноћ је, и тама је тешка као слап,
мада ја још увек држим тачкицу сутона на столу. О-о!

Мишић на симсу прозора отреса неон из својих меких зе-
ница. Улицу још плави плима електрицитета, поноћ је и снег
се просипа у летњи сан. Само је бака умрла, и нико више. О
Мелеа! Очи су твоје морске хаљине. У твојем времену, ко океа-
ни веју змије, звезде громоре у вресу. А мени овде, у мом вре-
мену, стежу грло одвратне, глупаве реченице које брује у Ма-
рином малом мозгу, реченице глупаве као црви у дијаманту.

И, гле, у овај позни августовски час хвата ме језа, а врт
очаран шуми под прозорима. Опадају прозори као лишће,

жута и црвена окна; напуштене њихове петељке криче: Само нека цвета Марсов брег!

Хиљаду сто тринаесте године већ сам био овде, луда Маро! И у мом видокругу старом толико година, беле се твоје сисе, прозори обли и орошени – два цвета у врту!

Младић који те гледа кроз ограду, једва дише од овог месечарског зрења и у освет ће јадничак удахнути заразу – за годину дана тачно, биће луд.

Тако дишу груди августа – Мара која спава у врту луднице и прозрачно гола мами зелене птице. Видим је кроз прозор, бачену као бели столњак крај ограде, и видим таму на глави младића кад вирне иза плаве врбе у Марин млечни сат.

Чудо, да падају снежни кринови на обале далеке реке, не помаже да се разбистре наше мождане вијуге, изрецкане жилетима антидепресива и аква-баритона луде докторке.

Не умем да схватим како ми тако олако измиче фина свест и талози се подно прозорског рама. Оживљавам, луд, надамак црвених и плавих бисера.

Један по један повијају се пршљенови ноћи – да ме пољуби сунце у освет? Какве су усне росе? Или с јесени магле? Или језе? И сад, нек ми запуши уши глуп стих: с јесени зрију брезе. У Београду су мајске руже лепезе. А у августу су то брезе, и квинта! Пурпур, пурпур, хоминшум... Још чујем шуштање књига у премореном, полеглом врту; блистава звона меких песама, млаке папире у ресама.

Вирнуо ми је кроз прозор каскас и одгурнуо се у ноћ игравајући се мојим чуђењем у окрету лелујаве месечеве дуге, ванумним сребрним трептајем у набреклим сенкама. Под шапама каскаса, док нестаје, шуште, изнад отегнутог обзорја, звезде понорнице. Дрхтури, лист по лист, каскас-биљка на ивици балкона, где су медене сестре одгајиле ружу – пузавицу, у облику виолинског кључа, глупе, кичаве и тричаве.

За њих је мој пријатељ написао песму о коврцавом сунцу, пре сто година.

Жив сам а нисам у разумном животу, и то је добитак; ту почиње моја глава, мој мозак, мој мозак је свенуло лишће, дубока јесен, а август месец је сав, сав, ко да... и зато му певамо песму:

– Киша седи на клупи, само јој се коса вије...

Јесмо ли ми срећни људи?

Да, свакако, пошто је, како каже Пол Дирак, или тако некако именовани научењак, у сваком случају један плавокрвни човек – пошто је, како он каже, вакуум неупоредиво чвршћи од стене, па смо и ми, дубоко и непробојно срећни!

Топли Београд.

Дозивам давно, живо време, где у дечаштву милујем плаву реку и поймам садашњи тренутак, кад је живот довршен толико да је сета, подобна шумским пропланцима, заиста неизрецива награда дечаку који види тај исти трен кроз године свинуте белим магнетом.

Доскора сам кроз ограду поклањао девојчицама – оним које нису увиђале колико је то опасно, мале – у облику паралелопипеда ливене бонбоне разних боја и укуса, али више нећу, мада ми мирис орошених образа и лептирастих њушкица мусавих вименица рези у грлу...

Чудни свете! Да ли си уопште био?

Сумња рони кроз тмине.

Градом су расуте снежне белине жена, и њихово одсуство овде је бол и јака. А кад се то догоди, луђакиње се скрију у мишје рупице.

Напете као препелице, јер није неуобичајено да у таквим ноћима угину, сличне снегу као принцезе, или се истопе као калеидоскопске медузе.

Доле, дубоко, свет је заплакао и из суза су израсле љубичице. Пих, у августу љубичице. Заувек детињство. Снег са мојим родитељима – како је то научно, и, гле, улицом зачињеном с мало росе пролазе људи који данас принуђени да раде... луди су...

Боље угинути но радити.

Ако овде дуго и стрпљиво гледаш у таму, скривену у подруму овог здања, свом вољом својом и свом снагом својом,

касвим извесно видиш оштру ивицу, у дубини доле, јарко црну – један црни зрак видиш – то су секунде! Видиш их како пролећу, црне као васиона. У подруму је скривена машина која ради против вечности целе васионе.

Из талоба наших презрелих ноћних урина расутих по улицама и терасама патинастих градова израстају љубичасте висибаве и жуте љубичице.

Ми, лудаци, ми смо божији народ. Очи су нам провидне, јер, основа света, случајност, уопште није случајна. И на тој поставци, на потпуно извесној случајности, лебди свет. Сав свет, сви ми смо само сенке будућих мртваца. Вечно смо мртви, а све друго прође. Наши плутајући дуси заклањају излазеће сунце и бацају сенку која је живо ткиво, вечна смрт смешна.

Живот тече кроз глисту. Магнети у полним органима жена широм града хистерично брује. У чашице цветова, као у колевке одлажемо очи, и целу ноћ лишће око нас шу-шу...

А у подруму шарени смех. О да, зли су лудаци већ одвукли Мару у подрум.

– Маро, млатио сам ножем по ваздуху и из ваздуха је потекла крв...

– Кад неког порежеш, увек потече крв – каже Мара.

– Растргнуће те глупачо! Излази из подрума! Истопићеш се као снег из сна. Излази брзо.

– Не бој се, родићу се опет ако ме убију, у белом честару као два бисера...

Има у тој сподоби, у Мари, једно бело зрнце љубави.

Бог ће се постарати за нас. Кроз триста година, у трсци, осмехнуће се водењак и Мара ће бити моја.

Деца се моле и плоде. А око града круже дубоки вирови храстовог лишћа, и моја соба дамара као свећа:

– Копева котече кореци пререци...

У Београду, тамо доле, девојчица стаклених груди гута златне рибице.

Лудница под сунцем брзо замире.

Мара и Оливер и Грга су лишће – папирићи који су се измешали на ветру.

Момак што је свуноћ зурио у наше двориште сад облеће
око ограде тражећи светлеће тело девојчице којом пливају
златне рибице.

Камичци стазице су пеге шарене болничке пицаме, бол-
ничко здање се раствара у дрворед, и полеглом травом по
пустом пропланку клизе златни пужеви – голаћи, сунчеви
зраци. Роса блиста на аветињској сенци ишчезле ограде.

– О, добро јутро – каже камен.

– Здраво свете и амин!

ВЕНАЦ ГОСПОДАРИЋА

Реци ми реци! Реци Дунаву, реци Сави. Какав град у сну тече? Реци ми реци! Пре реци ми: нема мора нема неба нема земље. Је ли тако или није? Реци, реци! Сањам те у Дунаву, сањам те у Сави. Реци! Ко пева? Ко тече? Ко? Реци!

Наше село пуно је врло чудних малоумника; оних који скупљају змије и носе их по цеповима, оних који лутањем опрашују смреке нашег огромног среза и презриво свирају на фрули своју музику, онаквих који се смрзавају у изненадним вејавицама, срећни и утопљени у самозаљубљеност свог жудног цвета, оних који те прате док им не прозовеш име, таквих што захтевају од душе да изађе из њих чим пре, што маштају све што им поменеш.

Сањала сам да сам од снега и меда, сенка, да посипам оцу док се умива, да сам крава са лепим именом Среда, па опет божја овчица, и затим кромпирова златица, и жаба-рачунаљка, и сасвим иза, пахуља на чинелама. Плаве пахуље су причале. Онда је бака разбацала коре од банана по крову, анђели да се оклизну и падну у наша крила.

Мама и тата су ми једне зиме на поклон донели мало, малено кученце, али године пресоване ветар већ листа по столу, и стари се пас, погурен и чкиљав, одваја од снова прашњавих да би згрејао промрзле кости у тихом сунчевом двору.

У постељама, које ја, иако је то било могуће, нисам видела и које, поспане и крмељиве, греју пећи у зорама румених образа, док им цела кућа тепа и замуцкује, гњили од крви и меса срећа права.

Море је препржени шећер, велики мајмуни чупкају бркове, гомила перуника, то је сав свет око мене. Пецкају својим сновима, цртама у песмицама – када напуним буре и сакријем се у лулу-сенку, љубав буде ту, склупчана у мраку.

Ако седим поред пута, те вечери, чека ме смртна ноћ. Не уме да прича, али љуби. У њој ћу опростити безглавом творцу за блесави смешак:

– Миша лети у звезду тамо где ја не смем да погледам, пева ми:

– Пошто те ја толико волим, а ти мене уопште не, мислим да би најбоље било да умрем, и родим се поново, и то као твоје дете, да бих ти био што ближе, да бих био ти, да ме носиш у стомаку док не проври време!

ПЕПЕЉАСТА ИЗГУБЉЕЊА

Радници су хтели да је сажваћу, да се не кези најлепше прљаво и плази трепавице, и да кука кроз зубе, док је тумбају. И даље је причала неуморно, језиком великим као три камиона, просто је њиме влажила своје ноге, пицу и сисе. Прхнуо је мало пре кестењасте лептирић: руж њен што га је ухватила још јутрос. Хтео сам шутнути опали увели лист, и побећи пре но што се снађе да ме појури и врати ми грозну увреду. И птице су попут аустроугарских каплара почеле да се спуштају на топла рамена, па да мрсе коврџе и за поподне сневају и скривају гнезда у јутрос снесена јаја. Зацвркулала је из крпених бледих шара на замрзнутим зеницама, зимзелена туга, зајецала је јер су је отели лампионима и поморанцама на мермерном столу. Она се тако фино јавља када неко украде младунче цвета. Прате је, уз зевање, смешне процесције бајадера. Секама нашим милим радници ушивају цветиће. Са њима траже бисерне шкољке или легла кадифних буба, тако жустро роваре по песку. – Траже палу мајушницу; пре но што се угуши у љубави бесане плаве девојчице коју је дотакла жељом да је има, опекла прстиће и одмах их увукла у шапицу. Разболела се и није хтела да ме види. Кајала се, пала мајушница, шмрчући, што је хтела моје ухо ма и тих малих сати само, док је дисала без мајице, шашавим куполама латица дражесног меса, и дрхтала пред белим оцаком, који је мени опростио. – Најдражи химен, што га је поцепало младић-лопов, закрпила је ловором и смиљем. (Загризао је њене прсте као штрудлу лепу прашњаву од шећерног праха, са маком, и жвакао кутијицама, умњацима, млечњацима, пломбама. Уплашила се да јој не поједе прстиће, а волела је своје прстиће.)

На крају ћу отићи до чивилука, ако не ућути. Нека мајушницу усрдно заголицају стидљиви зелени сутони, по неп-

цима, са голубијим облацима пљувачке – нека умре од глади, нежног чувара романа. Ни жртвовано цвеће не може је спасити! Побуниће се председник градске скупштине и захтеваће да молери пребоје град и да перачи шљапкавих улица сипају воду у исушена корита река и да се сместа престане са повртарством и преждеравањем. Желим да му кажем, да скровите даљине, где се порађају чудна лица, древна као реч у свом вријућем водењаку, да оне неће још дуго куцкати успаване попут сунчаног сата за кристално снених ледених доба, већ ће, занете димовима пећинских невидљивих ломача, отићи још даље, иза свог недостижног лика у исцрпљени утишани бескрај, где пепео хром пева. Страсно бих учинио да таласи океана пошкропе венце највиших планина и окаде пахуљама заискрена огњишта леда; да им подаре скрули вео соли, који топи своју тајну и чува је злих и радозналих, насмешеним образима, иза црних наочара, пред караваном са камилама у мојој улици распалих царских војника и жабокречине у њиховим ушним кућицама. Богу бих предочио да живим још увек зато да бих му се ругао, а он би, пресрећан, целивао моја јајашца све док се не излегну две жујке из њих. Тада бих концем из неба везао своју пишу која би играла као марионета, и све би девојчице рађале богове. То је што ми је жао што сва деца која се рађају нису моја, и из моје слузаве ризнице нису, неће ни бити, дуго.

ЦРНО И ЖУТО

Пробудили су ме као неког другог у мом кревету од огледала. У само недељно јутро, закуцали су на моје чело, рекао сам: слободно! И отворио капке. Ушли су разливени палмама кожних набора, размичући трепавице и затварајући крмељива враташца за собом. Кажу: И теби су посетили зенице, што сам и сам могао да закључим јер мирисали су на твоје сузе и жуту мрљу. Ипак им дајем опроштај, јер, зар се не сећаш: Кад затворим очи све што видим је моје. А и могу га поклонити било коме. Све је моје.

Тако сам сваког сунчаног недељног јутра у вене убризгавао мрак, а увече цијанид, и небо је било жуто. Нешто као кроз тамне цвикере за срце, нешто као кроз паметне обрве. Нешто као кроз пупољче у гласу слатке глумице што се преврће у досеткама угљенисаних сећања на поподнева сва друга и нестварна. Хоћу да будем, иако сам ту, и нисам тамо где бих могао да будем. Златни ланчићи светлуцају на штампарским грешкама. Како су лепи, јер желе да са мном гледају фудбалску утакмицу на телевизији. У суботу, када је небо још плаво, када је још без црних наочара које га боје у жуто. Прашници тада искачу из цвећа, нападају зелене прозоре, и причају о слову „и“. Пецају коштице незрелих вишања. За доручак управо, овако расањен, имам сир, парадајз, бело млеко и хлеб.

ПОЗОРИШТЕ У ПЕСКУ

Хиљаду седамсто деведесет друге године био сам тужан као јесен. Олово је тихо и мекано клизило низ моје образе: плакао сам зато што нисам Француз. Плакао сам као војник. Остале су ми само мачје шапе у устима. Писао сам пријатељу да их пошаље још. Ко ће изградити куле и градове од шапа и суза? Књиге су почињале годинама. Аутобуси су били пуни жutih, зелених, наранџастих, сивих, маслинастих љубичица и белих црнаца. Из аутобуса се излазило право међу крушке, јабуке, шљиве, мандарине, брескве, кајсије, лубенице, тикве и остало воће, које се назива аутомобилима: обојеним, великим, малим, регистрованим, полупаним. Компоти од крушака, копче од злата на кожним узицама и беле плочице отуђене пецкањем урина. Све што се запише или нацрта, не постоји. Ћилими су од грејфрута, штрудле са орасима, поподневних библиотекарки, голуждравих риба, тужних патика, кестен пиреа, симпатичних децоубица, бубња у пролеће. Девојчице су лепе: црвених носића, очешљаних обрва, меке као тесто – грицкају квасац да нарасту. Ја сам војник радосних дивизија и морам бити тужан. Железничари су правили хармонике од возова и отварали конзерве заноктицама. А црвеним и плавим пољупцима, положеним на дах пролазника, разносили су свемирску грозницу по скровитим, тминим, сним кутовима бескрајних даљина. Свилени плодови могли су одгрести руке. Како су биле тужне усне бака, дама, снених телевизора, и поспаних кока. Стаклени капути руковали су се у гардероби биоскопа од пластелина, а мрак је тихо и детињасто пахуљао дан. Бака је на двору умовала у свом шашаво склупчаном крилу. Донела нам је на поклон: обране девојчице у праху, и ружичасти сат. Повраћала је кроз нос, јабуке и грисине, котарице крцате смоквата туге.

ХАЛКИОНИ

Асре припрема одело за церемонију, копита брушена и коване рогове, расклапа беле нокте, бритве; храструрски краљ разлудле лозе, корачник Асре.

Спрема церемонију самоубиства, у безазленом благу дечје игре. Плав или блед? Размишља цар и цери се. Необући сне, за вечерас... Не!

На чачкалице натући зубе и понети да се допадно, широкогрудим скривалицама из шуме. Врло је важно да је Асре одевен изнутра, у руха, у бела одела. На ребра обувене ципеле.

Какве су то жртве на пропланку?

Можда жртвују месечеве сирене?

Да су лепе поеме у огледалу, болесни душом жваћу огледала, уплашени да им очи не испадну кроз ноздрве...

– Сазвао сам церемонију да бих укотвио... то је тајна. За списе. Ноћас ћемо, што је врло опасна ствар, ухватити једно биће из сна и жртвовати га – жагори цар са одразом у огледалу, са одразом одраза у зеницама, луди Асре.

Колико књига до поноћи може да прочита Хасре?

Пра-родили смо се да не одлазимо, ал да смо крипте, јесмо! О ми јефтини јесењи људи, без драге, без крипте, ништа нам не значи што видимо црне звезде над задиханим чемпресима; то је поноћни говор за светилиште. Ми смо уметници који ће на дан Страшног суда лако оживети свој лик – смрт.

Крв ће нам звонити за поноћ. А украси, украси на тргу биће ружни цветови боровнице. Врло је вероватно да ћемо узбуркати наше сунце од воде... Сад ће Месец. Да дави платане.

– Елеа, да ниси отпутовала, видела би славље. Удворице како копају канале да би прислушкивали људе и пропланке под њима, ларве. Жан је за славље нацртао аутобусе и псе који цвиле у жутозеленом шумарку. С њим, играли смо се пчела у стакленој башти – шашава нека бдења.

Жан? Смислио је плави сок за славље. Мачке су му биле

будилници, такође и пси пророци и птице тужне. Ионако ће све иструнути, није важно шта Жан ради мртав. По дућанима, заголицани жудним дахом, купујемо Жану капи лимба као сувенире.

Бистра река реже око нас зеленоока брда, одсеца их као главе лабудова, магли нам име са груди сањих, и шуму засипа очима сетних људи натопљеним млеком чађи.

Жан?

А ја?

Ја ћу умрети у мају у двадесет четвртој години, у два плава ћупа, на тргу где је тигар јео плаве девојчице које лутаху градом. То је сасвим извесно.

Наиме, синоћ сам слушао своје име на пучинама:

Микаило није ту, отишао је у град.

У тањирима пуним супе, једне летње вечери, у мирисном дворишту, утопљен је смех. И још сузице јутра ветар наноси на праг, угасле очи сетних људи, натопљене меланхолијом – сто година је прошло од тад, и шта се у међувремену збило?

Опевали смо у међувремену сутоне, а ја сам био лисац старог храста – Данило се играо трулог пања с веверицама.

За душе сутона сипали смо у чај светлост, док су кишне улице цртале псе, а на нас режала глава хаоса.

На свечаностима, у далеким вековима, уливали смо се у мора, мада – врло је тешко пронаћи тај трен на старом сату.

Понекад имам утисак да је ово Београд, а некад да су то књиге – септембар је јуче био поклопац крипте; све лепоте штампали смо на снегу.

На магли смо нацртали сат. Сумрачна јутра измаштаних поколења и рашчупано време.

Вечерас је церемонија!

О блага мора, понео сам револвер на тај црни жур! Добро сте чули! Олуја – меланхолија прождирала је Београд, још тридесетих година прошлог века; од целог града остао је само овај скривени замак на обали изнад ада, у ствари на малом брду што једва вири из воде, а и само брдо је замак скривен, са својим пропланком и још једним замком у срцу, с кулама што се преплићу са првим гранама борове шуме прикупљене у ве-

нац око чистине препуштене светковинама.

Поворке већ полазе уз невидљиво брдо, уз вече. Ноћас Београд хлапи мирис женских мена, и сестре нам отапа црвена плима, а анархистичке хорде с паролом – *Краљица је вагинална клейсидра!* прилазе устрептаним вртовима двора уз мрак с мочвара...

Али, нас тај хаос не дира.

Анархисти умивају бела лица дебелуца, станиолска је ноћ светог Лоренца и на висоравнима Београда тушта је и тма правних уштапа; сливају се коитуси с месеца.

Ветар је јутрос, чим је са истока искочило сунце – пена шампањца – поделио позивнице по кућама, па се вечерас улицама пенуша људска ларва; генији од дебелог мяса завукли су се у подруме – толико их плаши све што живот прича да им ово што ноћас виде личи на прелеп сан.

Пролеће већ... ми немамо године него идеје – синови – шта синови? – људи! – закопани су нам у насипе, и плаве их реке, односе наше формуле да оплоде свет, право у Црно море – то ми мастурбирамо у снег!

У свету који је темељ логике, спирале моделованих снова проналазе расуте јајне ћелије, уковрцане гене новонадошле материје...

Добро сте чули! Ја сам онај који чини да народи расту из одбаченог семена и пулсирајућих цветова! Да, јер и кретање, и чежња мушког семена, и раст бића у том бестијаријуму материје јесу идеје и... довољан разлог за сулудо одашиљање у рат.

Шта раде та поколења тамо?

Месечина пребира семенке по сливницима; црне прилике газе њене светле притоке, излазећи из одшкринутих врата дуж Савске улице, промичу поред поспалих пужева на обали и веру се стрмом лицом у центар града.

У шумама, вече је зелено, припреме за светковину престају. А ипак, пропланак цвета од жудње.

Ко их је позвао на ову церемонију, где ледокосе жене месечина свуноћ помно биште, сажичући пахуљасте вашке из злехуде косе њине, на којој се ломе птице – сове?

Мрски пријатељи!

Размислите само: мирис је оно што остаје... Кад би се сакупио мирис што су га оставиле све жене, што су икада ходале земљом, то би био брег велик, развејан низ космичке зато не и палеоне.

Али, позивница је за вечерње жртвовање, не за њушкање. Подигните крагне и нагуците шешире на главе, звезде нас ноћас хладе ко лезе, под капутима срце више не греје, и мач за пасом не жеже!

И чујте: већина нас ће бити успавана отровом!

Моји пријатељи, годинама већ, око поноћи, у спиралним путањама обилазе центар града, ноћас раскошно процветао фонтанама; скупљају опале жуте новчанице по рубовима сливника и топе их у устима, осокољени флашама златног вина. Заједно са њима, увек у јутарњим часовима, бавио сам се позлатом света. И тако, крцат тајном позлате био сам удостојен у очима зелених шума! Ноћас посматрам церемонију са одстојања. Свитац мало пре ме је ословио:

– Ти си шпил пун шпијуна! Упали шуму!

– Не, ја сам црв, и то један, један! – викао сам згранут, а свитац је почео да се увећава и кренуо да плута испод трамвајског моста; ножице су му се претварале у будилнике који су зврндали помамно, као да мостом прелеће трамвај, и та је јава била обмањујућа, шиштао сам – нећу да палим шуму, нећу да горим! – а свитац је тад избацио свој светлећи трбух, и са моста, почео да осветљава Саву. Његова сенка у води је филозофија, знао сам, догађај је био стваран и много прилика гледало је са обале. А онда је наишао трамвај...

У Кошутњаку је у том часу из корена обурване тополе израстао наглавце изврнут јелен, и цео сат после млатарао папцима по ваздуху, тек да схватимо – риче – да месец није пена шампањца! И да ноћас нема свечаности, да се то само окупљају мутне наше главе по крчмама. Нема жртвовања, то тек алкохол нам резе мозгове усред дима.

Земљотреси тумбају галерије и беле зграде уморних архитеката. Зидари, пред ушћем дрежде цео дан и још пола ноћи. Над Београдом лебде моје руке као ватра! Девојчице у мраку цртају трске месечевим зрацима. Спушта се детињство са зве-

зданих граница, преко тршчаних цвасти у душе сурих мочвара. Заиста, то су сасвим добро промешани цртежи годишњих доба; клатно без ланца, звоно – клепсидра из које је исцурио сав мед.

Декаде промичу лишћем. Сви у граду биће свуноћ будни, ишчекиваће крик жртве са пропланка, прибојавајући се грозничаво да ће им у том трену груди препући од ужаса.

Ни сам нисам убеђен у откуцајима сопствених дамара, ступам ли улицама на жур, сквашених ногавица и клокотавих ципела, или иза црног стакла, притајен, слушам жице ветра, пазећи да их не покидам гласом.

Тим да се у ову летњу ноћ спушта смрзнути осињак; осе су у њему млаке, полумртве; разумљиво, више немају сунца у грудима да лепршајући крилима загреју град. Сав сам страх и уплашено семе; дрхтурим на ветру, ко да преко зида, иза кога је, сасвим поуздано чисти сан – прескачу к нама бића, из сна, танка, нејасног облика, у толиком броју да гуше сваки дах.

И мним да управо због те најезде пси вучјаци по двориштима уместо да завијају цвиле.

Неће пасти снег! Поноћ је августовска и осамнаест је степени по сребрнастим стубићима али, сви знају да су се квадриле пахуља улогориле ту негде, одмах изнад мрака. Бррр!

Поноћ августовска, а из подрума и са тавана креће топот одбачених градских сатова. Толико брзо одбијају силне године да се песак на обалама река гланца у огледала од блиставог сребра, и та огледала с површина ледених вода већ уклизавају у град; месец је иза логора у коме чекају проспале пахуље које ће напасти град. Распорен ручицама златастих крстова Месец тече у ветар.

Махниџи – заиста мала дуванкеса с тим словима је у мојим рукама, и ја би сад требало да смотам цигарету на обали Бранковог моста, баш ту где су ми се на кошави зимус смрзли бркови и брада, и где сам приносећи руку с цигаретом, уснама, добио од самог себе прави правцати ударац: трас! уз урлајући смех шипарица и шипурака с друге стране моста.

Зашто сам ступио на мост кад је светковина у старом делу града? Вероватно сам се занео, кружећи улицама око брда? Не! Са Теразија сам видео месец тамо где никад пре није био, изнад острва, и забасао за њим.

По стрмим улицама, у старом делу града, посвуда клизе упаљене цигарете: застао сам на тргу, плашећи се да следим њихов лет.

Учинио ми се да је око мене невидљива зима. Невидљиво лето је ту – пада ми глас на крагну, а ја мрмљам себи у непца – боље је рећи лето него зима, јер, откуда иначе ту жарки свици цигарета?

Малопре сам, клечећи испод Победника на Калемегдану, ишчупао металну чутурицу из цепа морнарског капута, испио вино и претворио се у цвет. Бордо загасита постава мог морнарског капута је сутон – вештичје јаје, још од јутрос љуска дан.

Развио сам сво испијено вино око Сахат куле као ореол.

Гле, имам цвет неон којим правим ореоле – мислим – а сат на кули ћути. И ћутањем избија не-време; одбројао је сво време и зато ћути.

Било је много сенки које су пиле са мном по подрумима и спратовима кућа у центру града и, ако устанем из ове траве под Сахат кулом видећу их свуд наоколо, скривене међу четинарима.

Видећу сунце како слеће у мочвару, сунце тако мало да се може прекрити дечјом пеленом, и видећу, што се тиче размера сунца, да је то управо та величина, једина права...

– Здраво. Рогом ћу прокопати тунел до олтара – каже сунце – ош са мном?

– Нећу.

Изврнули су Београђани дворане нашег старог замка; ту се негде окупљају, под спиралом која се размотава између храма Светог Саве и Саборне цркве.

Чекају да их намиришем у мемљивим дворанама чија предворја избијају на обалу код Карађорђевог.

Изронивши из мрака однекуд иза мене, Хасре ми шапуће на уво:

– Чим пронађеш дворане, свечаност ће почети жвакањем мухаре, да би присутних било више него што их је, јер ћеш само тако лицем у лице видети сне...

Бежим од њега и враћам се у траву да њишем делиријуме – сенке, капителе маслина и наранџи шлаг. Привиђају ми се мркле беретке, опремљен у плаву пицаму црв одан веверицама и потковицама, димњак од пене, ху... Мој љубљени обијач банана... А ви, дагеротипски прозори, видите ли како јануар комада и разбацује август по јулу и октобру? Видите ли како растрже лето лав? И колико ће се сати још улили у мене? Само о смрти дишем. Као неки лисац. Целим својим лицем Београд вечери ове постаје пећина у коју, у свом опонашању понорнице, океански ветар улеће и тече брујећи под ђоновима људи хуком далеких земљотреса.

А тако! Извесно је да сам и ја нежно далек, у руци, у парку, док ветар чита, иза згодина, овај шлаг написаног.

Види: ветар – умовати о ветру је глупо – умније је дознати... да ли је биће сна, које ови људи жртвују, жена мила, лепотица? Камен женског пола? Или животиња? Чуvari реда пуне своје сачмарице маковим зрнима, испалиће салве на наш смех.

Заледила се месечина у олуцима, шљапкао сам изгубљен за неким девојчицама по локвицама месечине, И меки ђонови, у поноћ, баш гласно крцкају.

Снег у августу на реку не може, упаљач – звезда слеће кроз кров... Кроз прозор долази сан, нож – брод плови Београдом! Улица иза Ботаничке баште пловна је због мириса плавог уља, због препржених рибљих костију.

А младић који ће бити жртвован... Он чува црвене дане, заробљен у детињство, сања дечју љубав; јесен једна љубичаста и тамна, громови су му пуни месеца – продавачице љубичица за њега гуше љубав туберкулозом и плахим цветовима – зелено сребрна дворишта, модром, жутом кваком љубе га под грамама – тако је мека тама у сутонима. На дну улице је мала мочвара; мноштво старих војних камиона, возова и дрвених кућа, згаришта, прашњаво лето – град.

Ветар разноси по сливницима шнале и наушнице, опале године препуне годишњих доба; ове вечери је дувао из таме, а

мени је опет измешао папириће! Пси су били црни, покисли – угарци пуни мржње.

Испраћају нас са обале беле очи мостова. У врту, занети испод живих сводова, у размотани бисер ловимо жар.

Ево поново сањамо овај свет.

Створење које ноћас приносимо на жртву скрива се у парку. То је створење које уме да размота бисер ко клупко, а под другим дрветом на прст да намота жар. Али, свилена жица бисера за тог створа је непокидива. Ухватићемо га ноћас белом мрежом испреденом из једног бисера!

Ова церемонија је жртвовање целог света! Хасре је већ стотинама година мртав. Момчић у црном капуту на пропланку извешће самоубиство; цео свет је само пиштољ у његовим рукама.

О да! То је за ову ноћ сва тајна Београда који се шушкајући гаси, као и свели космос око пропланка. Момак сад види срце детињства. Доле, у сливницима прапорају звончићи суза, тополе мрморе замршени слик. Поворке напредују певајући.

А како мирише Он?

Мирише лепо, мирише као лахор скривен у лишћу речног вира.

Пси у подножју брда су мокри, са шапа им светлуца... са шапа им зебе верност.

Младић пуца у свет, весело чупкају зраке златне нокти под лептир крагном. На трепавице момку нижу се капи сунца и власти траве. Осмех му је као крпељ, док мирис његовог леша лелуја кроз дане. Рони цар да изрони море на жал. О, наш певопој, ој ој.

Ако стигнем на пропланак, да ли то значи да сам ја Он?

Промичући кроз рој црвених свица, трчим у страху да не затекнем себе пред жртвеником. Да не видим како крв из мога ока, с руку мојих спира древне несанице.

Пребеле очи лепојамне. Криткокорун, кокоундн, шаввн, фнсн, у меком бору слатка виолина. Плавибум у пужу од давнина. Кад листа, ко лучи сенке на врху океана? Ко спава на бродићу у бочици сирупа? Лаку ноћ!

СРЦЕ ТАМЕ

Цртежи и духови! Маслачак од кајмака! Сат куца чекићем по свесци. Не желим да се дружим са човеколиким људима. Зоолошки врт ће ми доћи у посету. Сада сам сâм. И увек када је то **сада**, ја сам сâм. Отуд: Сви који су у вечности усамљени су. Вечност је толико велика да закон вероватноће не допушта да се у њеном огромном пространству сусретну два бића. Збирка таме. Небо горе и доле. Звезде у вечности су упутства за небеског кројача – стрелице за маказе: **Овде режи!** Од таквог неба сашити мртвачки покров. За поглед, изрецкан тестерицом од трепавица. Девојчица је најчешћа реч у мојим причама. И најлепша. Њом отварам врата окошталих срца и уседелих духова. Испод плаве сукњице при наглим покретима назиру јој се преливи цимета и нежне гаје. Одачар прави њену скулптуру од хлеба. Када заврши, поједе свој модел – девојчицу. Грицка је полако, чупкајући њено топло месо као уштипке. Сисице одчупнуте замиришу на боровину, а из раница потече хероин. Беба коју би дојила била би најсрећније дете на свету. Моје дете. **Хтео бих** да се возим аутобусима који носе осмоцифрене ознаке; по рупама из уцбеника, по шумама и горама, по Зоо-врту. **Хтео бих** да будем успорени покрет. Непрегледна дужина сна. **Хтео бих** да ме убије неко. И прашума ми је обећала доћи у посету. Донеће пикантне поклоне, привући пажњу компшијских цукаца и изазвати завист малих грађана. Поклонила би ми гоблен од змија, и три златне жабе. Ја то никад не бих заборавио. Отишао бих код ње, једном, у августу, пешке, носећи јој у рукама – на дар своје руке. Повео бих са собом и девојчицу, иако она неће да иде нигде са мном, јер ме не воли. Урођеници би имали нешто против, са својим дивљачким зубима и ноћима. Они чувају тајну: Из туба у прашуми, уместо пасте за зубе црни сребро. Водопади су

дивни, и зато се свуда по земљи продају конфете од бистре воде, запаковане у стаклене кесице. Свака кућа слави јутра посипајући се тим капљицама по тек оживелим образима. Као за Нову годину, разбацујући их широкикм отварањима руку: Сан сребрне срне! Иза жбуна је скривена, и трепће. Вреба је неко у тами испод мог кревета. Смрт чучи, а ја имам мали прст и он одједном осећа побуну: ошишаће се као Черкез и скочити под аутобус. Мој мали прст жели да убија, да уништава, да прави лешеве, да ћути. Жели да се купа, са гуменим патикама, гускама, бродићима, крдима фламинга. Како је уживање купати се у крви: Морате ући голи у каду да вам се гениталије потпуно наквасе. Брчкати мошнице у чедности топле плазме која истиче из отворених вена свих могућих речи што улепшавају девојчице. Спали-ти им зубиће (девојчицама) – Ватра је сан таме, њено ништавило, завеса. Сиви облаци извиру из ње, гутају небо са стрелицама за **Овде режи!** Хтео бих да пливам по сивим облацима, али ту су стражари. Има их много. Један, на пицу моје кћери која ће се једног дана родити великом кутлачом сипа врели чај. Вриштећи глас из њених плућа, филованих јабуковом кором, мирише на шипак. А чај је од љубичица; великих, малих, тужних, срећних, сиромашних. Љубичице, у ствари, најављују јесен, а не пролеће, и то чак шест месеци унапред! На жалост, сви им неправедно подмећу најаву пролећа, и љубичице, заслепљене слепилом правде, замећу у себи зрнце бола које их, хранећи се као бисер, све више гризе и растаче, растући, чак дотле, док их потпуно не поједе, и оне не увену и ишчезну не дочекавши своје право доба. Немој да ми се смејеш због ове глупости. Реци: Тишина! Направићу ти минђушу од свог додира, и онда мораш стално да је носиш. Смеш да је скинеш само кад се купаш, или спаваш, с неким другим. Чувај је тих тренутака у кутијици, као кончић сна. Пре но што угинеш, закључај минђушу у кутијицу и закопај испод ишчезле љубичице у шуми. Из таквог семена ће израсти и процветати мрак; за сваки тренутак, за сваку вечност, за сваки крај! Када бих заспао сад, ослободио бих те ових речи што пулсирају као срце. Али

знам да ћу, чим заспим, сањати да сањам тебе, а ја бих све дао да стварно сањам да смо заједно на јави; да усним да ми се све стварно догађа. И док не будем сасвим уверен да то могу на неки начин постићи, нећу уопште да спавам. Лежаћу прихрањен бдењем, овде у гробу, где сунце неуморно и досадно, невидљивом четкицом непрестано полира моје чело. Остајеш зато у затвору. Где се оглашава двориште, и где у кућицама за пса једна беба прави кућицу за птице. – Двориште живи од дрхтања малог мајстора. Стражари кличу малом мајстору: Ожеднео си, ожеднео си! Умреће од жеђи мали мајстор: Конфете од бисерне воде су у кесицама које нико жив не може отворити. Чај је превише врео. Сребро и хероин су одавно исцурели на под. Смрт ће сада скочити и рећи: Хоп! После злочина, прозори преклопе завесе, окрену очи унутра и певају ми: Ти си убио: Ти: ти си убица: ти. Тама је постала тужна. Милиција већ куца на врата. Пре њих, кроз прозор упада Чика-поштар, клекне преда ме и рецити-је:

*Теби,
шајши и мами
срећну Нову годину желе
Зоран и Здравко
са шајшом и мамом.*

Затим нагло устаје, отмено отвара врата; милицајци су од бронзе: „Ухапсите!“, виче Чика-поштар.

- Ухапсите пумпицу за вагинално испирање!
- Ухапсите чоколадни април!

ПРИНЦЕЗА У БИСЕТРИ

Дочекала ме породица играчака. Умила ме царском водичом и повила у пелене предене од слатке павлаке, макових пупољака и успавала дозивањем својих угинулих мама. Свила ме нежно у колевку где спим. Девојчице прилазе и миришу ми цвет косе. А недеља је, и поп ме, брзо, црним маказама шиша на нулу. Девојчицама не преостаје ништа друго до да ми ударају чврге по окопнелој главици и да је лижу као сладолед, црвеним, храпавим језиком, уз светлуцаве откуцаје грла, зароњене у слатке пелене. Гробар тим безобразним клинкама нуди лизалице умољавајући их да ме оставе на миру, и да њему помогну да посади парадајз у врту. Клинке му, међутим, псују маму. Из гаћица извлаче сатруле плодове парадајза и разбијају их о његов нос. Гробар зато осећа страховиту жељу да буде жена и да роди дете. И да то дете буде девојчица и да га он мучи све док од њега не остане труо парадајз. Онда би га он тако гњилог, сместио у гаћице и оптрчао два круга око гробља не би ли га скроз испедио. Али недеља је, и жеља се гробару неће испунити – само ће непотребно искрварити у свом гримизном врту.

Девојчице од моје колевке лако одвлачи васпитачица лишћа. Води их на поподневну изложбу да виде моју смрт у музеју будућности. У наручјима односе увеле ласте. Убијају срне у Кошутњаку, док бебе у колицима вриште узнемирене мирисом топле крви. Трепавицама од чоколаде, као боровим иглицама, девојчице сенче своје сузе у музеју, и после, тужне, одлазе у пионирски град, у пољску читаоницу, где поп црним маказама проповеда љубав и говори: Када пишеш или кажеш:

Верујем у Бога – ти си незнабожац. Зато што Бог не разуме језик и не зна да чита. Не чује! Не види! Не осећа! Не

сознаје! Бог тебе може само да воли! А ти верујеш у Бога тек ако знаш да те воли.

Лавићи из обданишта, у улици великог атентатора, узбуђено су запљескали. Ја сам отишао из учионице јер сам схватио: Мене Бог не воли и због тога не постоји. Породица играчака чекала је да ме у аутићу одвезе кући, пре него што ми се постеља охлади. Поп је остао сам у пионирском граду. Вече га је туширало комарцима. Његово тетовирано тело певало је крваву бајку. Било ми га је жао и поклонио сам му брис из гузе и овчије богиње. Заборавио сам да мени припадају само оне ствари што се могу ни у шта претворити и ни из чега створити. На крају сваког тела стоји плава тачка.

Једна плавокоса девојчица грцала је снег из цуцле и загрлила ме; заљубила се до ушију са златним минђушама; северни ветар мрсио јој косицу дугу до паса, и белу мараму извезену ружама од црвеног конца. Завлачио бих јој језик под ноктиће само када ми не би наслањала главу на раме и сањала ме оне недељне вечери када смо се преплели као магнетни пиљци.

Ораси и лешници, док их прикупља веверица, подсећају на облаке: Велико небо је кишовита лула. Бркати ловац скончавао је у жбуњу, угрижен од вука за надлактицу, молећи снијег да свој траг покаже и шуму помори. Приждивена је ватра у колиби. Сви путеви су приметени. Свет је одсечен од нас. Орлови са планине су снежне пахуље; лете у сан и падају на земљу. Њихови потомци биће алхемичари и слободни зидари: Свети Лука читаће им песмице у обданишту.

– Неће моћи да каке. Жир ће бубрити све до Цариграда, и даље.

А плавокоса девојчица имаће око врата ланчић од белих крвних зрнаца, мојих. Тако је тужно то што она никад није озбиљна и снена. Не би заспала и да зна тајну: Време је трење између неуморних точкића сунчаног сата. Њу је баш брига за то. Често је плакала у косу и покисла од суза чека-

ла ме иза врата. Грлила ме рукавима белог џемпера, и због тога за њу ће се цветном бомбоном помолити плачљиви дужд, да васкрсне кап срца у првом мају од постанка света, и да се тим царским печатом затвори душа у којој се одвија врење снова, за сва времена што ће пловити небом.

Девојчица је показивач радости. Прекинуо сам јој ланчић. Пошла је за мном и украла малу плаву књигу. Клинка дугачких плетеница. Затражила ми је главицу црног лука да би могли заједно плакати. Није могла да се врати кући, али није марила за то. Било јој је жао само маце, што је неће опет видети и мазити.

У биоскопу су играле *Забрањене иџре*. Радници и сељаци носили су плава одела и водили заробљене звери путем испод нашег имања од низбрдице и осушених шљива. На целом небу једног облака и ниједне звезде, а лисне ваши и пчелице радилице су куцале на окна. Звери су водили у шуму да их сакрију. Мече се поподне прошетало ливадам и пољу било ме у руку. Снег је жеднео за лишћем, опалим у поток и плаву глину. Застидео се травке и руменео.

Зими нас сунце чува у кавезу. А књиге кашљу. Тада се доносе разни чајеви од биља. А Жежина стрина гузом греје образе.

– Мацо у магази, покривај добро поспале врапце!

Календар на зиду је каснио. Време је, шљиве су проврле у бадњу и тата је хтео да пече ракију: Мрак је био пун вукова. На планинском пропланку срне су растргле страх. Пио сам са старијим, бркатим људима црвену и плаву ракију. Ватра је уснила ледено доба. Снег у крпицама. На капцима су пристигле успомене: јаје, сено, чини; украси од баснословине, у хороскопу риба; сунцокрет који спаљује муња. Како је несрећно тринаесто прасе! Хранићу га банама, маслинама, палачинкама. Тога сам се сетио и звиждао и опет се сетио; и опет се сећам а зебу ми ноге. Бацио сам крстић.

Чим гране љубичица дивљи голубови умориће се од непомичног лета и окрављени хрупиче ти у загрљај. Леденице са олука забадају свој нос свугде, па и у врат твоје сестре. Не дај да умре у снегу! У три минута до поноћи помилуј пектак и, мрмљајући било какве бајалице, отвори конзерву и проспи грашак као пахуље; нацртај на стаблу букве ћуп злата, отвори сва врата на кући; угризи се за језик, и можда ће ти сестра живети још један дан. Од зимских смрти душа окопни у пролеће.

Чаробњак је молио и причао о томе како медведе буди цветна грозница после зимског сна; о томе како је давно једном јесен стигла у судоперу, машину за прање веша и теглу за цем; како сам ја остарио а колиба је била пуна млијека; и како је трава васкрсла у трбусима једновимених крава, после чега, на ливади је једна од њих, шарена, чучнувши ослоњена о предње ноге пишкила као жена, иза грма. И како је све то било пренето у сањалачке архиве, у којима су похрањени живописи ванбрачних снова, и разни други акти. Чувари архива су мајске кокице и дугоухи љиљци, који врло необично певају. Лопови, који долазе да их покраду спуштају се тихо низ стрме вечери, у беле таме. Осећају да су ту! По мом трбуху тиктакће цар горских језера. У његовој кући је граја од лептира а у дворишту прашумски пожар. На крову, из оцака куљају смеђе очи. *Кайи вошћане свейлостџи, као сузе из ока свеће клизе, низ невидљиви образ сна.* Звезде падалице вејавицом најављују ватромет у част судњег дана.

– Ово су предратне године – каже моја бака и поклања ми кишобран од косе. Нећу имати дете са зимом. Љубоморни на нашу љубав и црни делфини сневају у потаји о топлој дугом капути у ком би упитали ружног бога: Где су стакла за огледало воденим змијама? У благом лончићу или у лифту од папира? Кад би их ружни бог погледао?!

На нашем венчању био је кум. Плесао је са водоскоком, фонтаном, или обичном чесмом, у заносу, урлајући на биљке по врту и извирујући изнад звучног зида на улицу. Мој

рукопис личи на његов плес, и ретки су они који читају оно што напишем оловком. Зато могу без стида да укрштам апотеке и чамце; зевање проститутке могу произвести у саблажњиву сцену за своју баку; насликати уморну руку на њеној гузи, и шта још?

Патуљке у венама? Своју главу као параноични глобус? Што изгледа сулудо? Ја у ствари, имајући на уму љубав, која се у њега утапа као у живи песак, понирем ка гробовима. Обуците црнину за мојом пишом ако останем без потомака.

Нека вољени плави дечак опрости свемогућем Исусу што је своју маму, девицу Марију, дефлорисао мокром главицом на сопственом рођењу, рађајући се тако у неопростиви грех и чежњу. Представа вечери на великом краљевском пиру нек буде редаљка и обљуба мртворођенчета.

Ако ме не будеш слушала уждићу пар црвених каранфила на сред твојих груди, тророгим бодежом. Ожеднеле дубоке долине послужиће ми као јастук. Брда или планине лако би истопиле твоје краљево чело. Пегава, а носиш зелене зенице, и име Ррррр. У твоме срцу чува се најлепша смрт на свету. Чија је то смрт? Урођеници чекају да те силују. Рашири очи да не осетиш бол! Обрадоваћеш земљу? Јецаћеш тужна, док ће крв натапати чаршав. Дечаци те лижу кад усниш. Једном давно погинули су ратници на брду, и миришу на цвет *дан и ноћ*. Угинули су у плишаном животу, и тону у хумус, иловачу и хлеб.

– Кад им из корена груди израсту звончићи, значи да Деда Мраз обећава лето.

Једнога дана ласте неће одлетети на југ. Бака ће по шпорету посути тамјан, преврнути шољу пуну млека и умрети.

Довиђења, невидљива девојчице!

БАКА СА САЊОМ

Пас ми је скочио на груди и оборио ме у неоденуту дечију хаљину. Плакао сам и котрљао се у хитри потоп буба и мрава. Бака је уснила покисле дрвене кровове. Њена унука, Сања, појела је отровну печурку и у белој соби болнице молила сестре замочене у пахуљу млека да јој поклоне гутљај воде, а оне нису смеле, ма колико она јецала: „Молим те секо, само мало воде!“ – мајушним прстима испустила је сан. У белој соби застрли су чаршавом посребрену сањивост и цвет.

– Тата ми је купио море-играчку.

– Како изгледа та твоја играчка?

– Као море, само мало.

Са уснуле ручице тихо је откуцао дечији сат.

Моја дружина са стрелицама трчала је по честару откидајући гнезда смрека. Ја сам им причао о Сањи, а они су кезили своју неверицу и шапутали ми о једној другој птичици, слаткој и сасвим доброј; поклањали су јој поклоне, а она је са свима одлазила у шумицу, чак и за нескрцани орах. На крају су отимали свој залог, као оловку или лоптасти ножић, уз смешак, драг и њен.

Наравно, од тада сам и ја то могао.

А највећи дечак, наш вођа, једном је у заклоњеној тамноплавој долини учинио злодело! Натрпао је у сићушни отвор међу ногама наше девојчице гомилу црне влажне земље. Гурпао је обема рукама, глисте и црвиће, у раширени пупољак, а она је замршене косе и траве, видела врхове јела, зачуђена ко је то што је воли сад, тако необичном, зажареном молитвом. Увече су њене латице са маљицама процветале у ружичасту грозницу, услед побуне малих подстанара.

Требало је да студеном водом окупамо њено тело. Плакала би и спавала, мрмљајући, али би оздравила, и без fine пра-шњаве нане и боквице; да на њеном гробу не цветају маце за-пахнуте бојом сланом, препуне кукаца и мазних браца.

У долини живе непомичне и из прошлости изрођене ствари.

Зато што је девојчица побегла, са црним наочарима, гомили шарених цукела и искежених губица и сталагмитских капљица, што миришу њежно на јеремичак, измислио сам валове у калицама које је издубио поток, круну и нанесене маце, у гају, по врховима – један цин. А рузмаринске сонатине влаге цветале су од тада у плућима помоћу којих сам сво живљење своје одлебдео као очерупани паун, и вукле ме у рупе пуне блата, труловине и измета, да ми науде.

– Луда је принцеза. Каљава по крофницама. Целу, целу половину дана застала на киши под смрчком и кишобраном. Бежећи само што ми није пала у загрљај.

Дивљакуша, пијана повраћа од идиотског мажења образом у гомили, и прља извор; у ње је плима злата око укоснице. Непријатељ је сунце, сви пуцамо са: Тата! Слани барут нам се суши на јагодицама, и тресе нас грозница. Зажарене крофне? Поручаће нас шестоноги медведи. Карабином и ножем разгрћемо (кармински испљувци), срећне људе. А наше куће су мирне, зар не? Поподне ту по цели дан игра се и извија изнад кровова. Кад су пси безбојни, кад цвеће занесе, снег се почне спуштати меким оковима. На јесен, ледени кисеоник носи до мог промрзлог прозора, тада већ невидљиве тачкице мириса марионетских кончића њене косе. Бог ми допушта да пустим рогове. Одводили смо је чети слепих дванаестогодишњих сирочића и избацивали у замазаној корпи. Гробља су пијукала као пилићи, сјајни, детињасте, зеленооким зубима одгрижених кљунића и главица – у јесен опет љубичасте сенице. Све гатаре су ми врачале како ћу ускоро бити истребљен. Нага просјакиња се играла са нама. Светлуцале су на ноктима, у мајушним оковима, у игри хаљине расплетене.

МАХАГОНИЈА

Гундељи трепте и показују шест и двадесет и пет поподне.
Како сам несрећан!

А и ова госпођица крај руковата. Она је тужна као и ја.
– Хоћете ли марамицу, господине?

Пожелио сам тако велику марамицу да се једноставно уви-
јем у њу и спавам, а она је у руци држала бело папирно лишће,
у смешној белој руци, са малом брадавицом на прсту – сићу-
шним живим прстеном.

– За кога сте се то удали, госпођице?

Зацрвенела се колико је могла. Колико шарених, покислих
људи, и трамвај по коме светлуца водени прах – и улице кроз
које се пролази, са аутобусима већим од кућа.

На степеницама испред моје куће, шарена четворогоди-
шња мајушница:

– Чико, имаш ли сат?

– Имам.

Пружам јој сада већ кутијицу магле. Гледа ме, осмехнута,
и каже:

– Па он куца: шљап-шљап.

– Као и ти.

– Хвала ти, чико.

Снови су зелени а она у њима веверица и крца орахе, а ора-
си пуцкетају у њеним рукама: цин-цин!

– Хоћеш ли да уђеш?

– Хоћу.

– Зар ме се не плашиш?

– Зашто да се плашим? Ја сам јача од тебе.

У зеленим сновима она сања вука са бебом у наручју и ша-
рену цурицу док скаче у руке и врти се на рингишпилу, гусе-
ницу необично велику како завирује јој под хаљину, крин и
мед плави, са сата. Каже сат: шљап-шљап. И јабука се покло-
ни у сан.

– Чико!

– Да?

Пошто идеш, да се љубимо?

– А куд идем?

– Кући.

Мало сам био друг и ништа више. Желео сам да јој кажем: здраво, где је твој тата? А ти кажеш: није твој тата. Каже: плачем.

Молим те, само ово, бако. Та глупача каже: Ја сам сиротица пуна пужева. Није ме пољубио јаче од зрнца песка, а ја сам му набројала све невеселе и незадовољне своје, нека се научи од мог презира да цркне. Мрзим га својим напупелим тучком.

Зачарај ме, бако. Љубичасте кошчице по сисицама и зеницама. Брод који плаче, и црвени аутобус са својим тужним папа.

А зар се не враћамо у исти град? Снежа ту спава, у том граду, па па, спава.

– Ти си изгубљена, ни зрнце наде, нема маме. Ти си сада пужица.

– Знам. Све је смешно и пуно свеједно.

Кад би бар умрла, са јагодама црвеним и чоколадом у крви и шлагом.

– Ако уљудно замолиш Бога, поклониће ти петицу из математике. Узмеш крстић и мазиш га, и то је довољно.

– А Махагонија?

– Махагонија је плава вила.

Снежу, Снешкицу и Сању.

Ја сам срео своју душу; затвара очи као снег, дави се у огледалу, увек ће имати четрнаест година и скупљати четрнаестогодишње веренице, црну и две плаве, кликере, аутиће, несташне облаке у сукњама, сламке и секине осмехе, зеке, веверице, гундеље. Муве које имају ружичасто лице.

У кућицама за пресвлачење од самог цвећа и под смоквата. Госпођица трудна као башта. И девојчица која сања зелено маче и пита:

– Имаш ли дечка?

– Имам.

– Како се зове?

– Исто као и ти.

Сутра ће доћи и мама и тата, милиција, са штаповима и чаробним штапићем, и покушаваће да ме убију, али браниће ме девојчица. Доћи ће и Ново јутро; донеће шум месечевих мора, топљено срце, карфиол, мркву, кајсије, водене боје. Препознаће га по томе што ће левом руком држати цркнуто сунце за реп.

ЈЕЛИНИЈА

Пис мацо! Јелинија ме волела неколко трена:

– Ти си глуп! Ја бих се пре убила него била с тобом!

Јелинија је сада дечак:

– Не, прво бих тебе убила!

После смо ишли на море, у посластичарницу, на вечерње шампите и уске, дуге улице, стрипове и чаршаве, параде грандиозних грбуха заражених беснилом и везаних дебелим цревом за ограду из бојазни да не угризу неког, питали се да ли је црево довољно чврсто да бесне трбе задржи до вечере и уплашени куповали им кикирики, кокице и семенке и бацали са одстојања право у чељусти или у изокренуте сурле бесних трба, док су нас из мрака бодриле клемпаве уши деце.

На обали, испричали смо Јелинији све страшне приче које смо знали. А она нас је гледала великим лешницима и ћутала.

Тек што смо се вратили у село, Јелинија је појела нарамак отровних гљива, и пролећни лахори однели су јој памет у свет. Седела је у врту ко стећак. Ми, пажићи, окопавали смо около беле злехуде лахоре и тихим назалним маком појили перорез нос! Уплашене планине режале су на мало, запењено море, почео је рат, и учинило нам се да Јелинија у врту цвркуће:

– Тако је умро стари астал! Тако је умро мој мали астал! Откуд да је и био ту?

На јесен, разлудели пролећни вихори послали су Јелинију да сакупља сне, од села до села, од куће до куће. И тамо где Јелинија покуца на врата, из те куће прхну сни кроз димњак ко препелице, и у кући гори стари шпорет од папира, и буја златних звона пена; велетрговци се враћају у године.

А после, низ образ сливају се бистре секунде.

Јелинија се у овом рату неколико пута ојагњила и једном омацила. Омацена деца остајала су по шумама, и шуме су биле посуте бисерима и белом скрамом – ма лахори су то! А Јелинија није учинила ништа друго до једно наше огледало размотала у струну сребра и њом оплела шуме и путеве око села. Нису то деца ни маце, вихори су то, од куће до куће, од села до села.

А Јелинија?

Она је била куштрава црна вила која гледа својим великим лешницима злехуде хуље људе и силно сунце:

– О, заборави ме Боже! Моја душа жалосна – споменик на прагу! Чаролија је кад постоји чаролија, и шта онда? Звезде не умеју да падају, глупе су као точкови, с дахом меким под непцима, загледане у моје око, црне и необријане, оти мају се о комад хлеба. А на сунцу шума...

И цео свет се наројио таквих путника ко што је она, златне анђеле пробудио је рат, промичу кроз државе и дубе упорним ходом кањоне у шумама и стенама зараслих планина, куштрових коса капљу своје очи у ноћи наше, у црне месечеве нокте. Цестом пролазе овце и запиткују ме:

– Зашто носиш кишобран кад киша не пада?

– Не знам, кажем, не знам.

– Рођаче! Ја немам ни дванаест година – једна мала, малена овчица – упала бих у ватру и изгорела!

Јелинија пева, а мој сан прекрива дан. У том сну бели оџачар четком чисти сан. Столице су топле и живе. Један по један златни анђели нестају с лица земље, као сенке звезда с прамичка магле, ал Јелинија иде од села до села, од куће до куће, безброј лета већ, и зими спи у врту ко стећак, а птице су јој казаљке.

Какву нам тајну Јелинија открива? Ништа друго до да нема света, и да је она биће које преде сне.

Године су одавно седе и погурене, без памети и песме. Овај рат траје толико дуго да су сви људи већ погинули, па и ја са њима. Ал Јелинија живи још! Ко кад се велика сказаљка сунчаног сата заустави на шестици, а мала настави свој уходани трепет.

СМЕШНИ

У колиби живео плави Бог, срећан, са биљем и плодови-ма у жутим храстовим кутијама на земљаном столу. Колиба га мазила. Шума около густа и обојена, жива сва; животиње од чоје пролазиле са годишњим добима. Чај на ватри ври, хлеб као најдражи мир; Деда Мраз, мачке, под прагом језе-ро и сребрне пастрмке; бубе у дрвеним дебелим зидовима. И дошла пред врата девојчица-вила. Рекла:

- Нема никога.
- Хоћеш јагода?
- Твоје су.

У чинији плава вода да косицу, обрве и зубе зацакли. За-спала је девојчица само на трен на трави у колиби и устала.

- Нећу да се играм са тобом.

Миша се склупчао у углу и ћутао.

Та девојчица је плави мрак – тако некад недорасло дира своју црту и безобразно мисли на нас. А и купа се: Мази груди сапуницом из бездана. Можда се купа и њена мама. И се-ка је полива гледањем и сенама.

Миша је био смешан и тужан. Снешкица је била драга као грам злата. Миша је сањао како Снешкица долази код њега и мада му је рођака свим рођацима каже да је она дете и као дете може и мора само с њим да спава. Затим се у кре-вет увлачи, ружна и зла. Сунце тиктакало, река љубила. Чу-дан је био тада Миша, са капљицом реке у очима. Августа нигде није било, дани тек. И још цртају анђели овај свет. За-то што је пупољак само, јадни Миша. Није видео плаву ви-лу са очима боје јасиковог листа. Улицом водених огледала однео годину јабука у снегу. Има само бело и црно. Црне усне говоре беле речи. Рука бледа као сан у црном капуту отреса пепео с рамена.

Миша неће заборавити само оно што је маштао: Јереми-чак, свијен под језиком и дробљен умилним вокалима љуби-частог свраба. Затим опет, на обали бацити стакленац, јер је дирао забрањену пену; која је као биље: Има безброј година од праха. Памучни снови осветиће му се једног далеког мра-ка. Њихове мошти су маштарске ветрењаче. Запамтиле су: хлеб и буђење у торби, таму и мирис вунених чунова, гур-бете окићене кукуреком и бакиним просцем. Зачињу песме и посвете: „Незналицама за драги бездан.“ Цртају разглед-нице. А на разгледницама зелена киша дави камионске гу-ме, гура светлост, отвара на капутима кончиће. На Разглед-ницама колибе и тамно дрвеће. Улице су утихле и шуму осветљавају трамваји са веверицама. Видиш: тополе, мати-це маца, слагалице, мастило. Покрај жице лебде, нежне као јасике, девојке вајане ружним рукама, а плаве и лепе – суза плетенице.

Смешни,
прогутало ме пролеће.

Имам четрнаест година увезаних белим лептиром. Цвета лептирица у мајушном врту. Душа у коси. Пријатељи ми убијају девојчице трњем. А Снешкица? Плава, у мокрим, промрзлим чарапама, купила шећерлему, за усне и уснице. Сва се претворила у плави мол. Ц као звонце. Тужила ме је-жевица. Невина? Шумска сирена? Сеница јој сваког јутра доноси по једно зашећерено око у кљуноу. И пева:

„Дођи у јутро са својим звонима, звончићима, сребрним и свиленим лептиром и поклоњеним уснама (букети шум-ских јагода).“

Ми смо краљице, моји другови и ја. Пољубићу ти само зубић. Возићемо се аутобусом. Обуци плаву сукњицу, и на-смеши се носићем. Гледај, у неком занесеном филму, у мо-јој соби, ружичаста паучинаста уста; а пауци љубичице.

Миша шаље поклоне неколико дана после празника, ро-ђендана, и то је грациозно кајање што ме не воли још увек. Опале су године откада није видео четрнаестогодишњу Сне-жу. Вила је заспала на гранчици и плакала; вода капала пред

лишћем, пред маком. Помиловао је златном сеном па је ујутро, на киши, зебла и била болесна – затруднела. Трчала је улицама и викала: Ја трудна!

У њој куцају два срца са по седамнаест рубина. А у неком чудном месецу, о белим сказалкама, цветић за гроб дала јој Снежана, за Мишу, и много водених вила; аутобус минђуша и прегршт исписаног лишћа. Та жена: „Не мораш још да ме волиш. Ми смо тек гусенице“, каже нама.

Ако се буде играла, однећу је. Али неће се играти. Псетанца је голицају по трбуху и шапућу. И сенице је хране зрневљем а она њих сузама. Сада је буба-мари мама, у голу-барнику сва. Чудна је то прича, без колибе, у којој мрије деда мој, без земље, у којој крадемо слепило и љубимо га, моји другови и ја – гомила пастелних бића.

– Могла си постати шипак и – не дај Боже – моја бака! – кажем девојчици.

– Сломио си ми прст.

– Нисам.

– Умреће нам вила.

– Знам. Биће слатка вилинска тужбалица, гозба лишћа – месечине, на пропланку изложба душа, у врту, у крошњама дрвећа, киша и вечност ће падати, стопама ветра играће се трава.

На ветру, нашим празним улицама лепрша цвет, вода, угинула вила. Она такне и љуби усне човека у црном капуту, узбурка чашке пепела на његовим раменима и распрши се; раствори се. Онда хода с пепељастим сузама. Звери у кањону уживају чај. Носе га у зеницама, а у чељустима љубав. Рођаци су дигли хајку. Ломе грање у шуми и траже смрчу из које извире дим, или жуте шаре у снегу. У пећини разбојник је загрио цемпер и шапуће му мраве. Водене виле занесу неку девојчицу, шапће. Духови би заиграли карте с њим, али нема ватре. Смрча над пећином је издајица. Дим кашље. Ту поред, протиче пруга. Вуче реци заљубљене лешеве, балване смолаве, дрвеће моје собе.

– Хоћеш да се обесиш?

– Нећу. Пишки ми се само а не могу да устанем.

- У кревет.
- Пробудићу се.

У мојој кући звезде су мале као авиони. Ове плаве цурице, из улице блата и воде, са смрдљивим, ћелавим радницима размењују кишобране. Одлучио сам да будем нем. Нећу рећи ни цар више. Ове улице и године бујају травом и очима. Журе као сказаљке кад касне. Чекају кишом? Сунцем? Да их покрију колибе? Да их звери заскоче. Крећу: вагони, пуни стоке за клање, бескрајне композиције које наоружавају издајнице, плаве и плавооке, с мирисом у гајама прве менструације. Краве и овце ломе вагоне и митраљезима убијају железничаре по кућама. Шпијуни су им тополе и друге биљке. Толико су глупи људи.

Ускоро ће мај!

Цео свет је одлетео, а остала су зрнца дима. И добра нема. Склапам латице и очи. Бол клизи као лађа, поред ограда. У руци носи здравствену књижицу. Субота је пред празник. Болнице закључане. Железничари су их закључали. Кратки, масни и проћелави.

Ништа не види девојчица плава са уснама-очима; висока и тужна. Лепе су њене мисли. Због њих је Бог направио још један, мали космос. Нестаје, јасика-пиштаљка. Са њом нестају увојци младих годишњих доба.

А горе у кањону живеле су медоноше; у кућама, живим палатама, срећни ловци загрљени спавају. Са њима госпођице и принцезе – змије љубавнице.

ВЕНЕРИЦА

Њихова мама је Снешкица, сада је пролеће и они је немају. О, како дуго плаче. Њена душа посетила је водено село у оном пределу који није предео јер је неизрециво шта је. Зима ће очувати животиње, рођене у пролећној сенци – чуване до тада својом мамом, истоветне морској црнокосој главици на мом рамену, у плавом ауту, на обалској цести, у мраку, која, голих рамена преданих као у пешчаних звезда, узима паран број каранфилића за рођендански поклон, а најлепши је заборављен у колевци мусавих штенића.

Сетио сам се:

Како је седела на ливади у локвању шарене хаљине.

Путева који крцкају брдовите шуме, ораха који се тресу и падају у лишће, змија и корњача у планини. – Била једном куца коју сам ја звао Маца. После више годишњих растанака, кад се сретнемо, смрт се упишки од радости. Зар не?

Искарила сам гримизне грумуљице и упрљала крзно на гузи. Тражила сам те под креветом, у тешким сандуцима, магази, сену. Припремила сам чај од мајчине душице, у спомен куци и двома мацама; зеленој, и зеленој од тигра!

ХОР

Кловнови су окупирали град. Ја спавам са својим сном и сањам ветар крај мале школе и девојчицу коју сам са њим преварио. У шуми умире изгубљена сеница. Не могу јој помоћи; шума је непроходна и док ја стигнем једна јагодица већ зри усред лепршаваг перја.

Мој живот траје. Има много тренутака који светлуцају, излазе на пучину. Догађају се врло омеђене ствари, разни дани и љубав. Дарујућ ми слани пламен, кровове сите крза златна киша. Речица ми целива збркане мисли и каменчиће.

Мртво ми је све. Научио сам да мрзим. Мржња плава односи од мене драге људе. По увалама, утопљенице се љуљушкају држећи се за руке. Северац им трепери магнетне игле међу ногама. Напитани млеком сунца, убијамо зричке. На стенама, у срцу матице, деца воде љубав и плоде се, прскају белим зрнцима пчеле. Сенке речних немани очешу преврнут сплав; дивље свиње даве се у ужасу.

Стижемо из рана, очи су нам магле, очи су нам клатна. Високо изнад нас блиста манастир на сунцу. Лаваонија седи с плетивом у рукама, посећују је шкорпиони и мишеви с лалама. У заљубљеним јастуцима и јорганима, у чајној таме себе, с дрвенаријом која зри као жито, Лаваонија куса зечју чорбу чији мирис открива тајну шта су зеке сниле пред смакнуће.

У ноћи Лаваонија пева песме; пева у срцу града у ком има много топола и тераса препуних цвећа. Ја клечим далеко иза свих планина и смишљам мале ласте да лете око ње. У очима ми гаси светлоплаве мармеладе. Оцак бишти звездице са свода. Шкољке и јежеви населили су нам тела. Празник тапше ризе срећних прегаоца; ударају радосне дане на сва звона.

Пристижу времена пуна недеља које почињу млеком меким. Хамон круни сунце и искре врцају над црним сном. Ресе сунца злате му дом. Изнад њега, као перорез се расклопио дан.

И живот траје. Има много тренутака који светlucaју. Догађаје
омеђују празни дани и љубав. Кровове крза златна киша.

ДУША

Када је гутљај пива платио сву љубав, родила се прилика мале и једине душе од срца. Отворила је очи, заценила се од светлости, умочена сва у воће и руже, и угинула. Чинија је била пуна слатког пића за слуђене лептирове што живе само изнад воде. Колико њих лебди над океаном и одмара се у трбусима крвожедних галебова.

Борови су је бомбардовали поленом да је оплоде, да роди зелени цвет који још нико није замислио. Спавала је с јабуком под главом и бодљикавом жицом на грудима дуго и тихо попут звездастог луга. Ручице малих сиромаша, које су је обујмиле, могле су бити дражесније од снова за лаку ноћ. Са њима лепотице са жутим ружиним латицама у увелој круни.

На непокошеним августовским брдашцима, док је воз пролазио, играо сам се рата с памучном ђаволицом. Јереми-чак је молио свилену росу да га се одрекне, да га више не буде, да би га човек заволео.

Мој пријатељ је у тим тренуцима пио коњак, зато што је био тужан. Пепељара га је снено и тихо кадила. Дечак се окренуо и видео Њено лице као круну маслачка, а она је трептала и откидала маце са увојака; побегла је из болнице и неће се вратити тамо, у белом ауту, и са рукама на отвореном пупку. У болници сад певају птице пробуђене од росе.

Дечак је бацао камичке у песак. Птићи пали са ораха у влажну детелину, пијучу и гутају грумуљице хлеба, ваздуха и воде! Тетка је однела кутије у шуму, у којој су људи чучали и остављали хрпице, благе и димљене хране, лисицама и вуковима. Наступио је земљотрес шарених кикица: Какав је то начин да спаваш после дванаест? Звончићи од руменила – раздрагани кикот у јамицама.

– Здраво, рече црни прамен косе.

– Здраво! Једном ћу ти спустити црвену ружу на пупак, и побећи.

Две су ме слатке рођаке завеле у шуму, а после у снег, и онда побегле! Љубичице у венчићу росе тада су рекле:

– На овом свету сви познају једног дечака. Његово име је мама.

Била је то свађа око раздраганог и умиљатог увојка већ мртве душе.

Рођака је сломила прут и дрвцима зачикавала скрнављење. Њена зима је; коштице опијума као кичме кристала.

– Дражесне цијаниде! Мали црвени бог у алеји малишана чека – незналице!

На малом прсту црнокосе – која је цела витица – је сребрни прстен, ћин-ћин нирвана.

Кад је Бог зао, срећа је најлепша. Бог је сунчани сат у зимском сну; залазак снега.

Цар му је плео кику, а кика се ругала – црвени пуноглавац.

Седмогодишња црнокоса цурица враћала се из продавнице играчака са торбом пуном зелених флаша. Питао сам је о мртвој души. Ништа није рекла. Замолио сам је да ме загрли и потом је однео у цвеће. Пољубио сам јој најежене усне и покупио мирис са плашљивих маљица.

– Царице – рече Емин – зар ти дозвољаваш врапцима да кљују иње са твојих пурпурних брадавица у овој бистрој зори.

Није било одговора.

Кашљуцави папагај сметао је Жежи да пишки са дрвета, а крошња је сва дрхтала од страсти.

– Ти си моје мало скровиште сперме!

А ти си мала смрдибуба. Кад бисмо се пољубили, то би било као да сам се испишкила у лавабо.

Ми лоповке украде смо свице, карамеле, боје и душу.

АМИЛИО

Снег од раног јутра пада на Амазон. Амилио види колико је грозно открити да нема ни дана, ни месеци, ни година, и да је новембарско јутро у сунцу сад исто што и реска течност у зеленим боцама, исто што и музика у огледалима; шта год да уради исправно је – васељена је у ствари смех.

Познајем ствари и са те друге стране, изнутра. И звезде, и јулски смех. Зато сам тог четвртог новембра видео хаос.

Лебдео је на метар изнад земље, тик испред мене. Био је то прави, правцати хаос! Августлед, жуте брезе, медвед сабојан... Његова појава претворила је све нас у тигрове.

Амилио, чувар магацина, почео је да сипа јунску супу с крова, право на нас. Сипао ју је у ноћ новембарску, и у зору, на груди нам је навејала бела пена. Амилио, згрожен, реши да уплете шаку снега у иглице четинарске, и да их сипа у белу шољу, па да с јутром, у тој плими ружа, на обали роне, блистави балкони, да им ноћна дуга буде знак над колајнама. Али истог трена вртлог звезда одвуче нас у центар неба.

Окреће се Амилио, па ми каже:

– Овде ће једног дана бити сунце! Да сам пун пара, носио бих црни мантил и лаковане чизме, звао бих се Олеандер и тровао бих девојчице кад је пуни месец.

Ја му на то кажем (а усне ми шумски мед и олеандер):

– То, да ће овде једног дана бити сунце, то је ствар моде! – белим прстима образлажем му целу обману детињства.

Топи се Амилио. Од њега, остаће ми ноћ да у њој рушим мостове и вешам сестре; снег пада на Амилиове веће, наводи беле метале на руб белине.

И ето, тако почиње хаос, као што се и свемир, кап по кап спушта у сан; зрикавци раздражено опевају чар његовог узнесења, а високо изнад, у наборима неба један орао већ се скаменио, док шљиве дубоко доле тупо пулсирају у мрежи

сунцем натопљених вена, широм света људи убијају животиње. То обично бива кад север, млад и плимом начет, започне азурна, вртоглава васпостављања прописног облика тог чудног, нераспакованог дана.

Амилио, одсечним, криптастим покретима крила магнетног лептира, наврлог из црног неба, надушак гута коштице, заправо бронзане тиквице!

– Амилио, у чијим је песмама вагина огледалце? И ко има ока два – два бистра компаса? Види: Болница се злати на брегу пред нама, као круна. Дворишта напуштених школа градом цврче. Згушњава се сентименталност девица у камење; на све стране распршују се маце – дебели слојеви детињства – и смисао из маште очарава овај дан у блиставу пропаст векова... А онда следи само досадна мука умирања, од глади и болештина.

– Амилио, страшно желимо да уништимо свет, али не можемо, јер свет се већ догодио, и самим тим је неуништив, Амилио!

Аманита прича древне саге, а пророци још јашу мачеве под циновским олеандрима, и деру се на сав глас:

– Бескрајно детињство зри око гроба! Бескрајно детињство зри...

Призивају камени вал. Самоубиства као цветови расту с кровова. Кличу им јабуке ослобођене тамнице плода и окова биљке, и јабланови се пред њима шепуре као сукње кад се спусти олуја. Глув за красте – риме, један застор – Амилио, очајан и штедар, лебди над понором и у несвиклом срцу скрива *цело врело жеђи*, док је злато у набоју сунца, и звезда, које чезну изнад своје вечне, нерођене, са непцима срасле таме. Волови и роде носе њено тајно име, а Месец се нагнездио у облаке, и перјем љиљана прекрива им главе!

Ни у лишћу, ни у сенци нема ничег. Ни датума, ни сунцокрета, нити било чега што би деца (ћуди кроз заумне), могла сковати у снове... снове без Месеца. Ни хиљаде сунаца која уместо свелог лишћа падају на наша чела... на нас мртве.

Сву преосталу земљу под небом, око наших палих тела, освојиће народ Луни, јашући на стадима лепих магараца! И Луни, и Римљани, и Монголи лебде у маси; сва царства су у сенкама поданика, оних који теку кроз векове – нама ништа не остаје, само дојка смрти капље, јер, време је:

– Зовем се Рун Слен. Моје су године спаљене над изворима...

– Зашто ме убијаш? – пита сеница.

– Због тебе. Јер да те нема, не бих могао да те убијем – пева клас.

Код моста са кога се бацају посмртни венци, млада као лишће, игра бела девојчица, игра ноћ већ, ко дан чедна. Гоничи ноћних бицикала на обали дижу једра. Кличу, у свим недељама наоколо, свеће; новембарска, фебруарска, јулска свећа, и уз све њих, од мајског сребра једна.

Кад је сунце обасјало све мостове, скочили су са обале Сарацени и растргли девојчицу која игра. Као лисица шапу, у замци, мајушно биће из трбуха растргнуте девојчице прегризло је врпцу од сребра, пупчаник бедан, и брзо ишчезло у води, са сенком неба...

– Амилио! Ко може бити сигуран да тај фетус, не већи од твог ока, неће живети у реци још много година, под брзом водом, пре но што спозна љубав према оној која га је донела на свет, а која је од јутрос само прах на дну васељене?

– Нико, нико брата.

– Ајд сад: збогом свете и амин.

Амилио преде беле звезде, а сунце пара мале кладе. И река тече и тече...

МЕСЕЦ

Кад помислим да ћу једног дана умрети, дође ми да се убијем. Али ништа зато. У сунчаним вечерима златни крст са звоника старе и добре цркве од пролећа до јесени уздиже сунчево ушће и опет га полако враћа у мир и тишину. За све који су леђима окренути сунцу дарује мирис сунца: Пођите за мном; кроз мирис сунца, кроз ноћи са снегом, мркле по крововима и у баштама око реке, кроз улице до пристаништа. Ту живи...

На ивици сиве воде, свеже и бистро, изгребано леденим кисеоником. Видећете, и једва ћете престрашени дочекати да га дим из кућа раствори у јутарњи мраз. И тада, из рупа и дрвених соба, појавиће се прашњава, навреће као сат, набубрела као магла, воштаних зеница, глад...

Девојчица у хаљиници од конопље:

– Јеси ли ти луд?

Не знам, мислио сам. Да знам да ли јесам или нисам, сигурно не бих био... овако – не знам...

Много пута сам у тим тренуцима као дете био збуњен што могу да замислим своје ја. Што могу да га укотвим у мисли. И било је са сунцокретом и лептирићима и мачкама као слуз. И увек се претварало у оно што нисам ја. И толико се наталожило да је постало досадно виђати га сваког дана, данас или сутра.

Приметио сам да је роса јача од пупољка. И догодило се да сам схватио свет. Нестао је, и остао сам сам ја.

– Ма јок... све је као јутарњи залазак сунца, наштимовано у сну, машта штимује свет према сну – привиђа ми се глас.

Не могу да га чујем, али га видим. Време тече унатраг брже од сна.

И на пристаништу, прилази ми Бог, нуди ме цигаретом, и каже:

– Веруј ми, вечност је толико велика да колику год да је својим умом можеш замислити, она је неизбројив број пута већа – потапше ме по рамену па настави – али не тугуј што јој не можеш сагледати крај... Јер ово је тек почетак! Све до сад и од сад, гледај: Нема чуда у свету! Јер чудо је највеће управо то што нема чуда... И једино то и јесте чудо... Никако не оно што нарушава неки ред или склад...

И шта ми онда преостаје? Да седим у врту и будем несрећан због руже? Или откинете гранчице бора?

Шта год да се излегне, биће лепо. Само сан постоји и нема ничег што није сан. Ја је јаје. Постојање неког ко није ја је чудесна ствар.

КРИНКЕ

Крелице,

ево долази јесен. Дрвеће почиње да плаче жутим и руменим сузама. У планини горе ватре, у ноћи, у снегу. Стари, трули пањеви. Полако ноћ реже. Све што такне рашчињава у прах.

Вукови који извиру из мрака, као и залазак сунца – црвени су и страшни.

У лелујава јутра, у сваки дом стиже неуморни уметник – мраз.

На самом дну планине је река, траг дијамантске сузе, легура минерала и леда; крвоток снега.

Шуме су тек тихе речи остављених у молитви. А ја сам сâм. Ветрови шестаре по мојим сновима и бришу сећања на благи лук обрва и очи причалица. Кад умру и они, отворићу конзерве препуне пролећа, у безданом свемиру лудства.

Моја планина преко лета постаје град на води, Венеција, и крокодили чувају мој дом, сплав галиота. Зато, нека моја клатна буду љубичице за пролећа, на кипућем челу поданика, Крелице!

Вежи ми трепавице да не видим ниједан други цвет осим љубичастог ока. А ја ћу треснути право у твој сломљени сат: трас! – снег већ мирише на смрзнуте врапце. Спуштам их на длан и дахом им грејем промрзла пера.

Врапчићи васкрсавају и одлећу пут града. Крелице, нацртај ми молим те цветну грозницу, и цркву виолинских кључева, пређом твојих злата, и пера, у сненим кретњама ветра кроз које смо јездили. Снежни дух у изгубљеним ноћима жари нам чела црним кликерима; сенице слећу на твоје груди и распрскавају плави сумпор плућа, пепео нам завејава ноздрве и ушне шкољке – уплашен, ја отварам очи и плачем.

Мним да лежим на великој воденој лопти; ти вириш са стрме звездане латице, у моје усне. Запљуснуо бих те таласима крина, сад кад сам те уснио, своје беле очи покрићу анђеоским паперјем, а на длану чак, склопити једно око звезданом пинцетом. Небеску чинију напунићу крином.

Видим, мали јежеви остали су без мајке. Псетанце и деца натерали су је да залута, па није више умела да се врати у мали парк – над градом се шуњала олуја стидљивим муњама преко северног неба. Беше то ноћ црна: куц, куц. Ко је?

Зашто не отвориш, кључ је у слону? Сан о љубичици скупио се и зато не могу да продрем до њега, сав је изрецкан макама; сунце просејава светлост кроз моју душу и сенка ми, попут паучине лелуја на ветру – у њу ловим светлоплава јутра. Тиха и снена од туге. Ако гледаш у ружу, ружа спаја твоја два ока; а где је ружа?

Тамо је требало да однесемо наше мало, провидно срце, једино које имамо. Гледали бисмо како светлуца и трепери у води. Ту, где је извор на којем виленице ткају сребрне ланчиће. Треба им само мало снежних кристала и врх зрака. Заљубљена пахуљица боцка и жари срце. Али сада је касно; стаза само што није отворила очи.

Нестрпљиво чекамо залазак сунца. Овде, у кањону, сунце је прозрочно, огромно и далеко. Ту су сенке одувек мирне, осим покоје благе олује и, каткад, разјареног сунца; боје су зелене; и црвена је зелена, и жута, и плава.

У кући има шкорпија. Јутрос смо ухватили једну велику, на тавану, и једну малу у кади. А има и неких бубица које преду у јастуку. Месец касно излази, а и млад је, треба се завући у кућу и закључати. Стружу зрикавци, што је знак да почиње вечност.

Доћи ће, као облак дебела и мутна сумрачја.

Од свих птица, овде највише има детлића. И сваки детлић већ уме да каже: Да, да! и на грчком, и на српском.

И вечерас, као и увек, овде брзо пада мрак – љубичице се већ жаре на хоризонту. Корњача каже:

- Све је добро, да куцнем у дрво!
- Ко је? – пита одозго детлић.

Дубока је ноћ, и небом шепају облаци ко пијане фењер-ције, а месец ломи бели челик, очно сребро.

– О пахуљари! Улубио се век откад ми, злотвори, нисмо пили сребро ока! У закуп крмезног градива узета је Цица – ципелица, Квилимб дулуломби... Полази на спавање кувано млеко.

Топле су ми патике – рекла си – ево, помази образ да осетиш како ти се свађају звезде са брадом... кукуноћ, куцкуц-ноћ, делфини умиру у мом оку.

Крелице, пуниш се очима. Очи лебде око тебе, а ти их грабиш, једно по једно, два по два, и пуниш се њима, пуна си очију снених. О, колико си натрпала у рибицу!

Лирови дижу моју усну дупљу у небо, светли кестени ричу. У напуклом хоризонту дебелог вина риза, троугао – лаж.

Рано си ме пробудио и снови су заборавили своје руке у мојим џеповима. Стално ми краду новац и кључеве.

– Ко је јео папрат? И пио чист сируп? На ручку од чајева с курзивираним сукњама, ко пије мрак? Средњовековне бре-зе су посуте гавранима. У јутру, испраћају нас са обале беле очи бебица завејаних смехом младих мајки. Зричци сричу, и плови петао под једром кресте право на нас – њему у част церемонија, а изнад њега, анђели нас прскају сребром. О, они сипају тмину у бездан! Пукао им је осмех и испрскао нам лица. И још чезну капљице на нашим уснама. Крелице, ти си у својој кући сатканој од дамара, окамењеном маховином и смеђим каминима, с којих мед плави наша пристаништа. Океани веју док звезде громоре у вресу. Кажеш: Нека пахуље укрисале океан!

Крелице, наше би дете било врло ружно, мирисало би на косу, повраћало куване уши, наврат-нанос, час, ашвих, а за кућу смишљало плаве смокве. Зар не?

Загрлио сам јагоде, које су тек узреле, па су ноте на крововима оседеле. **Тај језик који може све рећи.** Кроз облаци на земљу силази караван. Беле облачице теку изнад каравана, на столу су ножеви и прастара сребрнина. У кућу, ломећи кров, улеће судња кутлача и куса баш мене. Сламун пушта кишу. Жан ломи магнете у вртлозима, у срцу високог

кањона, за Крелицу, саму на врху успелог стења. Зато смо ми овде тако срећни! Пред стаситим чемпресима лишће нас лиже капљицама росе, древна река овде ноћу грми због нас, а дању меље мливо за сан. Овде су путеви изгубљени, од страха прадавног, у шумној тами моле смешни пипци... Време је!

Нека свако направи сопствени закон и нека влада! Убијаћемо и палити, жетве наше! Чудно је слово *e*, од сунца и магле, чистих бисерних река и суза. Ово је обала сенке! И наша кућа тепа зоре румених образа, док нам усне пуцају као месечева кора, кад је месец мандарина. А чин? Угасиле су га боје фењера, и река – риба, векови у њему изводе партитуре, на небу, док сребро креће се; једемо смрт! Гробља, с прозорима од пузавица, машу гранама крстова:

– Фууу...

Дими се наранџин цвет! Поноћ гори. Невеземе се грудвају, кредасте свет. Ко је иза свих цветова? Апараунати. Имбир сау квоти. Древно ротирање увек се тако оглашава. Сношај мртваца пред сан. Бледшкарити, зеленпух, Свилино око је смола, рибља кост зуба, Кедал. Мрачна јутра маштских поколења тапшу рашчупани сат. Каша за вечеру ври на шпорету, за сиромаше – то је слобода!

Убићу све шуме и обесићу све... пре но што на сунце звезде не јурну слепо... Звезде су брада хоризонта, необријано небо. А кашике?

Кашике миле још спорије од векова. Миле, драге, из векова худих, минђуша које им гризу уши. Гурбети им доносе капе од порцелана, за ветар, писмуне, кадифне бубе за цвеће у врту...

Ми, горе, данас смо сасвим мокри од грмљавине, са руку нам светлуца... са лица нам до изнемоглости зебе верност – хиљадама година ја нисам жив!

Дечаци убијају цветове, даве их, ваде им очи вадичепом од слоноваче – рилцем украшеним јасписовим прахом.

Свици су у песку, мали мач је у хаосу. Месечев веј отвара маслачке, лаким умом подражава бокоре пурпурних виолина и шуму високих сутона, праисторију лета и бистре ча-

ше. Њене огромне плаве очи над риђом брадом, с јесени, сетним погледом окрећу речни ток. Фебруар, али Њега нема...

– Кога па то?

– Не знам. Ту је само стара васиона. Неуморно и тихо капље. Ово је ноћ у којој цветају кринке. Ми смо на врху планине, а у подножју је рат...

И децу нам сад доје звезде падалице.

НАР

Јуче ме пробудила киша а данас брат. Куцао је на врата моје собе и онда ушао и шутнуо кревет. Отворио сам очи широм, право у ово снеговито место на рубу света; клечао сам смрзнут, на трамвајској станици иза катедрале. У сну сам стварно имао брата, био је август, сунчано јутро и бистро море изнад планине:

– Ко ме год да причаш, увек причаш себи.

– А коме причам?

– Па себи, наравно.

Затим сам пронашао свој гроб у пољу боровница. Ишао сам шумском стазом, дуго, без дамара, кроз долине пуне сенки. Слушао сам шум росе у трави и тих као анђеолова ластавичјем гнезду набасао на свој млади гроб посут набубрелим боровницама. Још неотопљена роса светлцуала је по плавим, укусним плодовима – уросио бих патике да сам загазио у то језеро модре пене, и зато сам остао на обали и сачекао да сунце погаси све капљице, и да вечност скроз прође...

Видео сам: Монах је блед и мршав, ужарене коже и дрхтавих руку, без даха... Седи годинама на камену и храни се плесни са камена. У обрве је ушлео свице да би могао и ноћу да чита. У ноћима уштапа и несанице, после толико година, звезде су се распале, месец се струнио, планине су ишчезле, свет је нестао, и остала је само тиха монахова душа наспрам Бога. И безброј душа плесни у реду испред њега...

Та прва и права истина довлачи мраве који једу душе, али ће и њима бити потребни милиони и милиони година да доврше бескрај.

И... како да ми који спавамо на дну сна чујемо Божји глас? Сваки камен, сваки зид на свету, свака стена, све је само сан, незнатно гушћи од меда.

Чак и Бог постоји тако, као мед, зато што је савршен. Савршенство уз све своје моћи подразумева и моћ постојања... Али ништа? Ништа је савршено само ако не постоји. Не може се рећи: ништа постоји, пошто онда не би било ништа, већ нешто. Значи, ништа не постоји. Ништа није ништа. Од постојања нечег потпуно савршеног, веће је непостојање нечег исто тако савршеног. Зато што је немогуће. И самом том својом недостижношћу и јесте савршено. Непостојање је савршено јер не постоји! И баш тако, на такав начин, и Бог не постоји.

И оба та исказа подједнако потпуно доказују постојање Бога. И исказ: има Бога, и исказ: нема Бога. Шта год да од та два устврдиш, доказао си постојање Бога.

И колико год да се трудиш, и да на крају сасвим стварно успеш да докажеш да нема Бога, тако си, ако заиста докажеш непостојање Бога, само доказао његово постојање.

И нема излаза, и не може бити ништа друго, јер то је божја суштина: да не постоји и ако постоји, и да постоји и ако не постоји...

ЦАДИЦИ

Невероватна је срећа живети у крају у ком проститутке проводе детињство, у крају где девојчице у гаћицама гаје сируп од кога четвртак постаје петак а април мај. И где на крововима кућа те исте девојчице, опнокриле виле, лепршају крилима, подижући ка небу читав млечни сат, мајско степениште у пени, у том суром часу скрабуљеног лета.

Да сам ја девојчица, та девојчица би мами рекла једну ружну песмицу:

– Са бора за жабе, дуњасто и зумбуласто миришу кихотњаци, кихотине. О, ко ће кихнути уз то? Чим лето оживи зденце мастила, обећавам!

У том нашем кварту, са капуљачама преко сенки, милицајци над девојачким гробовима подижу клацкалице, клепсидре у којима уместо песка цури сунце. Изнад нас вековима, гробље лије кости саливене, звончиће од суза. А ми? Жртвовањем деце можемо милицајцима досађивати цело једно поподне или цртајући их по бубама.

Да да, моја мала Свелице! Тамни Кошутњак је твоје благо међуножје. Топли парк који вапи и гута кишно небо. Од мојих писама плућа су ти натопљена мастилом; извињавам се: био сам алергичан на твоје очи и смех, богобојажљив у топлоти престолонаследника и гримизних столица, нежно жваћући рођенданске торте, желео сам да убијем своју душу једног мартовског поподнева, у топлом вуненом џемперу, или је удавим у замућеној реци. Желео сам скок са моста, у расветљеној ноћи, кад мост јесте река! Али, са сузама у галопу вратила се крв у грло, и музика је била ултрамаринска, и верерица ме је посетила. Једини одговор био је, да сам то баш ја тамо, зачаран у црне ципеле.

Да да, јесте тако. Ја задајем сан. Ко штит неки ратнички.

О, далеке планине, небеса и мора! Одали сте ме сребрном потоку; река љуби моје колена, и скрива се. И на плани-

ни, таласима плави врх – тамноплаво слово *Љ*; вода осипа мој живот до дна. Својим сненим музицирањем, буде нас, мене и плаве девојчице, у становима у које јутрима свраћају дечасти, задојени страшћу онаније – буде нас својом необичном песмом.

Девојчица плаве косе каже: – Ја сам грех. А где је моја љубав Боже, закопчана у теби?

Смрт као снег пада на земљу – јесен да је жутим оком трепне на длан.

Хијацинт капље из проводника, ми смо сами, далеко од обале, у огледалу, медаље ћемо бацити и изговорити мантру: – Црнокосе снежне планине рецкају грозну тамну пећину у којој дах се ху. Сањам пантљике – змије, вучем ноте. Пуље, шта су то? Исти град, у коме пури брисач тинте, на рекама ламама, и парада уз то.

Парадирају – тратата! Мом тати корачница сваког дана, поред пруге где пролазе возови. И тако, као песак крај камина, дуги сан ниоткуд. А шрмшрш? Пис! Крв. Крц. Шушукров.

У слуги неонске крви, заљубљен у моје седе очи, цадик закључава боје и једино је тихо и чисто у мојој глави; зелено маче је склупчано у њој, око фењера, топлог и руменог, смеши се и преде.

Папирни аутобус са точковима од скаја протутњаће нашом улицом и заокренути на скверу, шкрипећи.

Трамвај пун цадика склизнуће са шина и ушуњати се у нашу собу. И један цадик ће целу ноћ спавати на седишту до мог кревета. Цадик спава под јорганом намирисаним, уз пчеле и листиће благог дувана. Хркањем спаја све тачке непрепознатљивог и огромног среза.

Дивизије цадика пролазе кроз позоришта у сенци брестова, плави сврчак им се руга:

– Црни кристал – дивља лептирица, кад су умирали. Калуп крви под зубима.

Цадик силази у снове. Пре но што усни да спава сном заласка, од звука је направио каду, од капљице звук.

На граници између кварта и шуме, цадици пишке у траву, и ми пушимо ту траву, срећни, љубимо и лижемо им рибице, четком косу мазимо. Нудимо им кристале белог губа, у устима пекли смо им бор. Вукови су убили коња у медвеђем долу. Ту је било огромних грабова и букава и опаког лишћа на осојној страни шуме. У долу ноћу тутњи страх и ватра је друкчије жива – кад уздахне, људи трче улицама, тренуци се дижу за њом као хорде, и ходе цадици пољима.

Подривачи легура... За њих, наш деда сачувао је дане у цеповима, починак бедан за осушену шкољку... Колико година већ, ми смо за њега мртви?

Јастук је пун дувана; кад буде на небу слеђена дуга, почеће да цветају свеске у прозорима наших кућа, цадици већ кују за нас панцире геометријских кошуља, акваријуме људских телеса да грејемо и хранимо свежом водом; у њима, у телесинама, распад ткива обуздаће тежње да свака ствар сачува свој облик и свиленкасто стакло акваријума отежаће до повраћања, из космоса у космос...

Зато нам цадици ревносно шаљу дописнице од људских костију, и са дописницама у рукама поштари нас траже пет векова већ, ревно као зричке видра, и кад-тад нас нађу, и запишу, заувек. И заувек жмуримо у углу у ком смо се крили.

Напољу, усахло сунце одлази преко брда, у кочијама зланим. Криче сакате заставе за развучена поколења измаштаних родитеља. А септембар и август већ се играју. Кад буду звезде ромињале, биће ту цело бесмислено море светлости, једно топљено срце пред којим тама шири своје носнице – очи наше које нам потмуло подрхтавају у замраченој соби.

– Ко има страшни глас и гребе тишину?

У том јутру ја морам да будем титанско крокодилско јаје, да пукнем и распршим се по трави целог света – после слома и рукописа, са небом храстових питомаца, месец је путоказ за сунце – кад видиш месец, увек знаш где је сунце.

Храст је окићен зечјим кожама, овце терају своје богиње на пашу, у пределе детињства, копља су забодена у наше тр-

бухе као саднице на оголелим падинама, зоолошки врт повраћа на наше главе, фоке, патке, павијане и куниће – није ми баш јасно колико ја имам година. Занимљиво ће бити ако сам беба или старац. Знам само да ми је жао што не могу да поразговарам са Исусом – старцем; зато ће ми мој рођендан за рођендан поклонити кутијицу за биљно семе; просуће се оно у сну или у оку, од августа до месеца.

Месец је чивилук за изношене сенке. Млади месец само. Под њим флаше расту као боја огледала одостраг. А иза, има свега. Сав свет је ту. Бива! Ту се праве ствари. Птице лете изнад смрека, а за њима пристижу страшни људи – плаше, у наш залазак сна. Лижу поспане марамице.

Улице су од бора високог, прозора застртих цветним заставама, кровова сивих, пузавица што прекрише чађаве олуке. Теку облаци сплетени, топи се снег са бакине лутке, чују се далеки одјечи резонантне кутије, допиру из плавог кањона звиждуци виле.

Неуки и немушти, ми смо лептирице – гљиве, у влажном паперју. Умирало је блиских људи тма, боја дубока. Да је казне и покајања, било би и царство греха. Овако, не трче више исти пси под пасјим сунцем. То је врт свих страна света, и сад ето у њему недостају поморанце; глад златних паукова.

Само црвено вино, храст неки, крстић, и зелено у огледалу; нећу да спавам у сну! Па приче мог стрица са шеширом су време! Ео, али чим почне рат позвониће на врата наш жути мачак.

О, како нас је љубио мокрозелени пламен шуме. Нудиле су нам се звери у ваздуху око месеца, на пут је пред нас искочило чудовиште. Мрежњача од армираног стакла, а за њом у нашу собу нахрупиле су кроз прозор термоакумулационе пећи! Читав сујетаријум од есенција ваздуха. И тај сујетаријум је остао довека мој. Месец ми због њега сада извлачи бешику напоље, укочени су моји прозори, двориште је покрила сненост самртника, тиха као слово *ш*. Црв у долу. Шишти: *ш*.

Ужасна дела су нас устоличила – како смо се уплашили! По непцима нам мили слатка виолина, ми љубимо заноктице Сминине, о, спљоштене печурке; црта Смина за ручак ражане хлебове, њима, тим хлебовима чува нас од злих минута док надиру из сатруле будућности, шшш... нема више!

Овако ће, као што сад ми лице, киша једног дана умивати и моју крстачу, о не! Ивица крстовни, пчеле – капљице чине мрак, ја сам тркач кроз мед. Свака реч садржи тај минерал. Кедал.

Једном давно написао сам роман сенку: *О смрти која је све друго*, и обрисао га каменом. Да га неки цадик не прочита. Читава моја држава и ја срећни смо због тога.

Видимо сунца на површини ноћи. Питамо: како оживети смрт? Ми смо будале и глумци.

Замишљамо један мрак у забаченој, стрмој улицици и пијаног грбавца – губавца у том мраку. Шепка ка подераном кухерку и вуче, кад зажмуриш, нежни звон на узици око изобличеног врата. Носи бебу у зубима.

Меша се звек лимене кантице са сиктањем пацова из сливника, душа тог створа је наша жеља. Тихи први дим. По нама искре пахуље из истог облака у мраку. Црвљиви удови бауљају ка мени у храстовим колима, потлаченим гушницима срамећи се.

Морам да вратим поклон – оном ко ми је даривао – несамерљиви бол запретен у његовом лицу. Јадни грбавац – губавац несрећни... Уколико га волим, никако не може бити мој. Ужаснут, толико га волим... да ћу свиснути.

За вечеру му кувам малог белог зеца са црвеним очима.

На истом шпорету ври за њега чај од шипка, а на столу га чека млеко, у затонском миру колибе варено, и орахове масноће под прстима. Црни лук смрвљен каменом, са колутовима дима, финим дуванским зачином и жвакањем станиола.

У крчми, с конобарима се игра Бог. Смрти страшне наручује. Газимо море у шољама. Свуноћ сам био киша – бриша: толико трају наши, живљења достојни дани. Да саопштим у ветар, или у пену морску, у песак на дну: Продајемо веч-

ност! Покој – красота све памти, све решава. Падају бела помена у године, попут, на пустињски песак залуталих, пахуља.

Много је земље и даха, воде, срасла је магла са стаблима; меланхолија, симбиоза. Ово је за све који пијани од мишића и живота не умеју да миришу: Нико нас неће спасти од сећања на снег!

Бог може учинити поклон: Претворити нас у лишће, које ће затим ветрови разнети на све стране! Знам да је умирање магични друг који ме извлачи из саћа.

Није ме било на овом свету, заборавио сам и како дува ветар, и како ми се спава, и столицу, и вазу са цвећем – усправни градови јецали су као металофон. Ми смо били ти усправни градови. Сутра је било врло слатко.

На путу у разбарушену прашуму, душа је била чиста машина, луда дуга – у њој смо носили нарамке летњих звончића, носили смо загрљену драгу вечност и певали корачнице:

– Оштрица секире куља у срни, миришљавим ораницама беласа живот, капути влаже друм наоколо!

Морамо што пре престати да трошимо прекрасну шарену муницију исковану у нашим најлепшим топионицама где се топи олово за оружје. Ватра пуцкета старим храстом. Цадик је прутом ишчачкао пламенкасту тикву испод велике пирамиде покислих пањева, мамурних од бдења над ватром колибе. С огњишта цвета зâр – док су цадици ту, биће колиба топла и нема. Лепршају цадици као придеви сунца, а посмртности нема...

ПАД

Спуштали смо се на скијама низ планину, данима. Планина је била неизмерно висока, са благим и широким превојима, ми смо клизили полако по странама у дугачким цик-цак захватима кроз недохватно дубок и растресит снег. Падао је још увек, у ретким пахуљама, крпицама, ледило је око носа и уста, чинило се да нисмо ни започели пут, пошто се логор при врху планине губио у магли, колена су почела да шкрипе од напора и застајкивали смо да се одморимо на сваких четрдесет пет минута. Пили смо из белих термоса врелу ракију и жвакали комаде као угљен сувог меса, видели смо кристале глечера како вире попут дечјих тестерица из снега, и редове леденица виших него човек, скорашњих лавина, било је и преломљених снопова невидљивог сунца на обзорју, и од њих су нам се златиле црне наочари и цветале у пурпур наше насмешене њушке. Плашили смо се претпоставке да има на десетине хиљада километара до океана, десетине хиљада километара по леденом крову света, и чак и кад би и пожелели, не би било повратка у напуштено уточиште на врху планине са остацима неупотребљиве хране и згариштем велике колибе, требало би ходати цео људски век да се вратимо горе. Нема заостајања на путу, нико не сме да успори, да не би заувек заостао, зато смо срећни и гајимо радост кад се окупимо, сви на броју за одмор, са блиставим скијама, премазаним лојем дивокоза и окованим платинским плочицама којим ломе зубе глечера. Грлили би се од среће и певали, и онда кретали низ падину, урлајући и призивајући закопане лавине, извлачећи скијама шаре у снегу као правечна дела бесмислене апстракције. Било је хладно, и на већим стрминама ваздух је био прошаран невидљивим жилетима, снежним иглицама, образи су се руменели од крви, и ветар се повремено привијао уз нас, да

се огреје. Облаци по небу носили су, час љубичасту, час жу-ту, па зелену, и браон боју сенки, били су велике лопте, или балони, бале памука, кишобрани, и, често, дуго времена дубоки светли јоргани који прелазе у сиву и црну маглу преко целог свода. У пределима напуклим ведрином и у прстену љубичасте боје, појављивале су се илузије, или халуцинације, које су, потом, прекривали магличасти праме-нови дима, изникли из увоштене црте хоризонта; град изврнут наопачке, шарен као лизалица, букет разнодобног планинског цвећа, замућени кристал и кашасто стакло, и куће које као да су капале и падале из облака, у пену снега. Привиђала су нам се острва постељине и уљани фењери, па би све то ишчезло у снежној олуји, и око нас је постојао само бели прах, смењивали смо се као птице селице у вођ-ству, предводник је газио скијама непознати ток и отварао пут осталима, поређаним у лепезу која шири реп далеко иза стреле јата. После дугих мрачних сати ноћи, које смо прове-ли клизећи по серпентинама низ велику страну, прогледали смо нагло, кроз снег, и открили да је ноћ у ствари светла, и да је дуготрајна заслепљеност само ствар уморног ока; видели смо, доле, на падини испод нас, стуб са проширењем при врху, како вири из смета, и неколико корака даље, огра-ду налик на кочије. Ветар је начас развејао снег са палубе малог једрењака, отворио поглед на прамац, и, као у пусти-њи песком, опет склопио бели гроб над прастарим бродом. Нико од нас није видео брод овако високо у планини, пого-тово не ово средњовековно дрвено чудо. Дрво од кога је био саграђен, имало је ћилибарски, црвени премаз, јарбол је још увек био читав, као и кормило, ланац за сидро губио се у снежним дубинама испод дине. Само је на десном боку снег пунио утробу једрењака кроз рупу величине лубенице, почињала је блага снежна олуја и полуиструлела ужад на палуби нестајала су под белим прахом, и у тренутку кад смо се отиснули у маглу ка невидљивом подножју планине, из снега је вирио једва јарбол са осматрачком корпом, чији је горњи обруч, од кедровог дрвета, још чувао шаре извучене кљуновима небројених галебова и сланих, давних година.

Лебдели смо кроз белине са љубичастим, па жутиим, па смарагдним сјајем, наишли смо на котлину где су пахуље подигле кулу, пахуље велике као људска шака, ослоњене једна о другу правиле су кристално, нестабилно брдо, провидно попут рибарске мреже, целу једну ледену кулу коју смо за трен у лету распршили и излетели с друге стране на висораван прекривену сасвим обичним снегом, белим као поларни медвед. Прешли смо у предео где је видљивост била снажна и јутарња, са дубоким снегом и ситним ретким пахуљама у ваздуху, уморни и тешки, промрзлих руку и образа, видели смо врх планине изнад огромног залива магле и жућкасто-сивих облака, и свуда, до замагљеног хоризонта од стакла, хиљаде превоја и благих белих падина са доминама сенки, снег који смо топили у рукама и пили, био је слан. Клизили смо полако кроз радозналост и сан у меко детињство, грејали смо нашу унутрашњу дубину снегом који је, ту под нама, надмашио дно океана, силазили смо ка подножју планине у непрепознатљиво широким осмицама. Чак је и сунце понегде нападало по падинама и топило нам зенице, густе од мраза. Викали смо опет и гризли ваздух, плућа су нам одјекивала, цепајући се у рите, остављали смо капљице крви око белих глатких прагова под нашим нежним, претанким скијама, погнути, тукли смо пахуље штаповима. Чула се шкрипа згњечених кристала и хучање ветра, и онда, први у јату застао је и сачекао остале, показивао је прстом право у долину пред нама, чинило се оштру и дугу као шав којим може цела планина да се опара. Широм долине, кроз дубоке наносе, тешко и споро, сабијајући снег огромним грудима, пробијало се крдо коња. Црни и мокри од растопљених пахуља, слепљених грива, са сапима у равни пртина, махали су главама горе доле, прикупљајући снагу и издижући предња копита у празно да ишчупају из сметова набрекле телесине. Дивљачки су растрзали уморну тишину рзањем из дубина... са дна страшног напора. Пртили су неколико стаза, без снаге да се крећу једном истом, снег се обрушавао на широке сапи, отресали су га као што планине отресају шуме у земљотресима, и сваким

скоком грабили једва, брзином корњаче, навише, ка ивици за њих непрелазне долине. Било је највише црних, затим тамно смеђих, и, врло мало, три или четири сива коња. Од врелине коже и даха око њих се дизала блага, провидна измаглица и отицала у златножути ореол. Занесени, дуго смо посматрали велике исколачене очи испод паперјастих трепавица, тешко дисање стравичних плећа широких попут постеља док хватају снагу из дубина тела, мишиће што грозоморно затежу кожу у узалудном напору урањања њушки и грива у бели очај, безумно млевење снега у искричави прах. Пролетели смо као птице на скијама кроз крдо и упловили у дубоки снег с друге стране долине. Снег на хоризонту дисао је и био плав, а под нама тврд као метал, пахуље су опет подигле завесу, јурио сам за опсеном на скијама испред себе, са леденим дахом друге авети иза леђа.

Белешка о приповедачу

Микаило Бодирога (1965) објавио је књиге прича: *Роман о јеремичку, Квадрилион, Воштане бојице, Маце, Роман с лулом и Мухаре*.

Заступљен је у антологији *Тајно друштво*, коју је приредио Васа Павковић.

821.163.41-32

ПРИЧА : часопис за причу и приче о причама / главни уредник Слободан Стојадиновић ; одговорни уредник Славољуб Марковић. – год. I, бр 1 (новембар 2007). – Београд (Гандијева 167-177) Књижевно друштво „Свети Сава“, 2007 (Ниш : СВЕН). 21 cm.

Тромесечно

ISSN 1820-5909 = Прича

COBISS.SR-ID 144590860